

Säkert?

Försvars- och säkerhetspolitisk
VALGRANSKNING
2018

Genomförd av Svenska Freds- och
Skiljedomsföreningen

Säkert?

Valgranskning 2018

Det rustas upp militärt i Sverige. Försvarsanslaget har ökat från 47 miljarder kronor 2014 till 54 miljarder 2018. Den största internationella militärövningen på över 20 år genomfördes nyligen på svensk mark. Värnplikten har återaktiverats och alla hushåll har fått en broschyr om hur vi ska agera *om krisen eller kriget kommer*. Upprustningen motiveras bland annat med att den ökar vår säkerhet, att den höjer tröskeln och beredskapen inför ett eventuellt väpnat angrepp mot Sverige.

Risken blir dock att rädsla späs på och känslan av osäkerhet förstärks. Några är rädda för att kriget är nära, andra för att tvingas bära vapen mot sin vilja. Investeringen i ökad säkerhet får då totalt motsatt effekt.

Säkerhetspolitik innefattar betydligt mer än militära satsningar. I grund och botten handlar det om hur vi ska skapa ett samhälle och en värld där människor har samma förutsättningar att känna trygghet, där det finns beredskap för att förebygga de hot som skrämmar och där konflikter hanteras fredligt. Vår säkerhet hotas bland annat av klimatförändringar, psykisk ohälsa, rasism, ojämställdhet och bristande tillgång till sjukvård. Att känna att ens röst inte hörs och inte kan påverka eller förändra, leder också ofta till ökad osäkerhet.

Säkerhetsbegreppet kan inte begränsas till militär beredskap. Det handlar om mänsklig säkerhet och om ett brett spektra av säkerhetspolitiska frågor. Det handlar om Sverige och om resten av världen. För varje ny dyr militär satsning är det någonting annat som prioriteras ned. Kanske något av det du bryr dig allra mest om. Precis som inom andra politikområden handlar det om prioriteringar. Det är dock sällan vi får veta det faktiska priset.

Därför är säkerhetspolitik något som rör oss alla, som alla har rätt att engagera sig i och tycka till om. Det är dags att fler får vara del av samtalet om vilka satsningar som görs och vad de leder till. Vilka är inkluderade i begreppet säkerhet och vilka stängs ute?

I Svenska Freds projekt *Säkert* lyfter vi de utmaningar vi står inför för att garantera vår egen och andras säkerhet. I den här valgranskningen har vi analyserat hur de politiska partierna vill investera försvars- och säkerhetspolitiskt.

I fokus står tio viktiga försvars- och säkerhetspolitiska frågor och ambitionerna hos de svenska politiska partier som i nuläget får partistöd. Efter att ha gått igenom budgetar, motioner, artiklar, valplattformar samt genom intervjuer och mejlkontakt har vi sammanställt hur partierna anser att pengarna bör satsas för att öka säkerheten.

Vår förhoppning är att fler, med stöd av rapporten, ska ge sig in i det säkerhetspolitiska samtalet. För frågan berör oss alla och bör inkludera oss alla.

Agnes Hellström
Ordförande Svenska Freds

Valgranskning 2018	0
Försvar och samhällets krisberedskap	2
Internationell samverkan och avspänning i Östersjöregionen	7
Värnplikt	13
FN:s konvention mot kärnvapen	16
Natomedlemskap	19
Internationella militära insatser	23
EU:s gemensamma försvarspolitik	28
Vapenexport	32
Autonoma vapensystem	36
Viktigaste säkerhetspolitiska frågan för nästa mandatperiod	38

Försvaret och samhällets krisberedskap

Vad ingår i Försvaret och samhällets krisberedskap?

Budgeten för Försvaret och samhällets krisberedskap är nummer 6 av statsbudgetens 27 utgiftsområden.

Militär

- 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap
- 1:2 Försvarens insatser internationellt
- 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar
- 1:4 Forskning och teknikutveckling
- 1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten
- 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet
- 1:7 Officersutbildning m.m.
- 1:8 Försvarets radioanstalt
- 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut
- 1:10 Nämnder m.m.
- 1:11 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.
- 1:12 Försvarsunderrättelsedomstolen

Civil

- 2:1 Kustbevakningen
- 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor
- 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.
- 2:4 Krisberedskap
- 2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal
- 2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- 2:7 Statens haverikommission
- 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten
- 4:1 Elsäkerhetsverket

Budgeten kan delas in i två delar: militärt försvar och civil krisberedskap. Under Försvaret ingår till exempel anskaffning av krigsmateriel, underhåll av materiel och anläggningar samt försvarets rekryterings-, utbildnings- och personalkostnader. Även delar av budgeten för totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), kostnader för internationella materielsamarbeten och industrifrågor räknas in i den här posten.¹ Under Krisberedskap ingår till exempel ersättning till räddningstjänst, ersättning till SOS Alarm Sverige AB, kustbevakning, förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor, resursförsörjning vid kris, gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) samt statens haverikommission. I vår sammanställning räknar även in strålsäkerhetsmyndigheten och elsäkerhetsverket under civil krisberedskap.² Närmare översikt för partiernas satsningar för området under 2018 finns i bilaga 1.

Försvarsbudgetens utveckling 2015-2018

	Totalt	Militärt Försvar	Civil Krisberedskap
2015	48 589	44 578	4 011
2016	48 827	44 802	4 026
2017	50 254	46 128	4 125
2018	53 836	49 338	4 498

* alla siffror är i miljoner kronor

¹ [PROP. 2017/18:1 Utgiftsområde 6](#) - hämtad 19/6-2018

² [Civilt försvar i statens budget](#) - hämtad 19/6-2018

Partiernas förslag 2018- 2020

* alla siffror är i miljoner kronor
* de röda strecken indikerar högsta summan

							
2018	53 836	<u>57 836</u>	55 023	53 833	54 376	53 836	39 646
2019	56 057	61 057	<u>62 082</u>	57 154	57 097	59 357	38 388
2020	58 068	67 068	<u>68 006</u>	59 165	60 508	64 368	35 384

Svenska Freds uppfattning

Den nationella säkerhetsstrategin från 2017 slår fast att ett väpnat angrepp mot Sverige är fortsatt osannolikt och att det snarare är andra säkerhetsutmaningar som Sverige står inför. Det kan till exempel vara cyberhot och digitala risker, terrorism och radikaliserings, organiserad brottslighet, energiförsörjning, transport och infrastruktur, hälsa och klimat.³ Få av de hot som nämns i strategin kan bemötas med militära medel. Trots detta är det det militära försvaret som tilldelas mest resurser inom statsbudgetens utgiftsområde 6, *Försvaret och samhällets krisberedskap*. Regeringen ger försvaret 49,3 miljarder medan Samhällets krisberedskap får 4,5 miljarder.⁴ Vikten av krishantering lyfts fram i ord, men de faktiska resurserna går till militär upprustning. Svenska Freds anser att det nationella säkerhetsbegreppet måste omdefinieras. Investeringar i försvaret görs på bekostnad av andra satsningar på välfärden som är en viktig del i det långsiktiga arbetet för mänskliga rättigheter och hållbar fred. Krisberedskap så väl som mänsklig säkerhet måste prioriteras ekonomiskt och Svenska Freds är djupt oroad över de ökande försvarsanslagen.

Feministiskt initiativ utmärker sig som enda parti i vår granskning som vill minska satsningarna på försvaret.

Sverigedemokraterna, Liberalerna och Moderaterna är de partier som vill tillföra mest pengar till utgiftsområdet. Samtliga allianspartier har som mål att 2 procent av BNP investeras i försvaret.

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna ville öka satsningarna på det svenska försvaret inför valet 2014 och under den senaste mandatperioden har anslagen höjts.⁵ I sitt tal på Folk och Försvars rikskonferens i Sälen 2018 inledde försvarsminister Peter Hultqvist med att döma ut åren av nedrustning som han menade var resultatet av en naiv syn på omvärldsutvecklingen. Hultqvist slog därefter fast att "Nedrustningen av det militära försvaret och, kanske ännu mer, det civila försvaret gick för

³ [Nationell Säkerhetsstrategi 2017](#), s. 17–25 hämtad 19/6–2018

⁴ [PROP. 2017/18:1 Utgiftsområde 6](#), s. 11 hämtad 29/6–2018

⁵ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6–2018; [PROP 2017/18:1 Utgiftsområde 6](#)

långt”.⁶ Trots att han poängterade att ”det värst” drabbade området av neddragningarna är det civila försvaret så görs de stora satsningarna på det militära försvaret.⁷

Vänsterpartiet

Inför valet 2014 ville Vänsterpartiet inte höja budgeten till försvaret. Istället talade partiet om att omfördela försvarsbudgeten från dyra materiellprojekt som Jas Gripen och internationella militära samarbeten som Nordic Battlegroup till nationell förbandsverksamhet.⁸ Nu anser Vänsterpartiet att de satsningar som görs på rekrytering till och förstärkning av totalförsvaret är nödvändiga. Partiet står bakom regeringens budget men Vänsterpartiets försvarspolitiska talesperson Lotta Johnsson Fornarve är tydlig med att de vill se ökade satsningar och fokus på det civila försvaret framöver.⁹

”För att alliansfriheten ska bli trovärdig måste Sverige ha ett starkt försvar och det måste få kosta.”
– Lotta Johnsson Fornarve om försvarsbudgeten

Miljöpartiet

Inför valet 2014 ville Miljöpartiet inte höja försvarsbudgeten utan omfördela från materiellsatsningar till personalsatsningar.¹⁰ Miljöpartiet ser ett nationellt försvar som en nödvändighet för att Sverige ska kunna fortsätta vara militärt alliansfritt. Trots att Anders Schröder, Miljöpartiets försvarspolitiska talesperson, anser att det finns en risk att ökade försvarssatsningar leder till en upprustningsspiral, menar han att de pågående satsningarna på försvaret är nödvändiga för att skapa en trovärdig försvarsförmåga. Miljöpartiet står bakom regeringens budget och Anders Schröder menar att Miljöpartiet under förhandlingarna har drivit på för att stärka det civila försvaret och krisberedskapen.¹¹

Sverigedemokraterna

Sedan partiet kom in i riksdagen 2010 har Sverigedemokraterna arbetat för att öka det svenska försvarsanslaget.¹² Sverigedemokraterna är mycket kritiska till minskade satsningarna på försvaret under 2000-talet. Partiet anser att den militära upprustning som nu genomförs är helt nödvändig och är det parti som föreslår störst höjningar 2018–2020.¹³ Sverigedemokraterna föreslår nya budgetområden under Försvar och Samhällets krisberedskap. Till exempel vill de tillföra en egen budgetpost för civilförsvar och en för ekonomiskt försvar. Dessutom vill partiet att utlandsstyrkan som deltar i internationella militära insatser skall ledas av en egen myndighet med eget anslag, och sorteras in under utgiftsområde 5 – Internationell samverkan istället för som nu, under utgiftsområde 6 – Försvarsanslaget.¹⁴

⁶ [Hultqvists tal på Folk och Försvar 2018](#) hämtad 19/6-2018

⁷ [PROP. 2017/18:1 Utgiftsområde 6](#)

⁸ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

⁹ Intervju Lotta Johnsson Fornarve 19/4- 2018

¹⁰ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

¹¹ Intervju Anders Schröder 9/4- 2018

¹² [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018;
[Sverigedemokraternas Budgetmotion 2018](#) s.83-84 hämtad 19/6- 2018

¹³ [Sverigedemokraternas Budgetmotion 2018](#) s.95 hämtad 19/6- 2018

¹⁴ [Sverigedemokraternas Budgetmotion 2018](#) s.96; Mejl Björn Söder 17/5 - 2018

Liberalerna

Liberalerna har länge velat öka försvarsanslaget och 2026 vill de att anslaget ska uppgå till 2 procent av Sveriges BNP.¹⁵ Partiet vill se ökningarna inom både civila och militära delar av försvaret men med en tydlig betoning på de militära delarna. Partiet vill göra de största satsningarna på förbandsverksamhet och beredskap, inköp av materiel samt rekrytering. Liberalerna vill även se ytterligare en stor internationell krigsövning 2020. Liberalerna vill också utveckla kustartilleriet med sjömålsrobotar och luftvärn och förstärka den militära närvaron på Gotland. De vill öka anslagen till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) jämfört med regeringen.¹⁶

Centerpartiet

Centerpartiet ville redan inför valet 2014 öka budgeten för Försvar och Samhällets krisberedskap.¹⁷ Centerpartiet anser att Sverige successivt ska öka försvarsanslagen, först till det nordiska snittet på 1,5 procent av BNP och sedan till 2 procent av BNP för att skapa goda förutsättningar för ett Nato-medlemskap.¹⁸ Daniel Bäckström, Centerpartiets försvarspolitiska talesperson, betonar riskerna för cyberattacker, el och transporthaverier som kan leda till omfattande katastrofer för Sverige men partiet vill inte öka budgeten för krisberedskap utöver det som regeringen föreslagit.¹⁹ Däremot vill Centerpartiet tillföra ökade resurserna till förbandsverksamhet och beredskap samt inköp av material och partiet vill minska anslaget till strålskyddsmyndigheten de kommande åren jämfört med regeringen.²⁰

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna ville redan inför valet 2014 öka anslaget för Försvar och Samhällets Krisberedskap.²¹ Kristdemokraterna vill att anslaget ska öka till 2 procent av BNP till år 2027.²² Kristdemokraterna föreslår ökningarna i budgeten för Förbandsverksamhet och beredskap. Partiet vill även upprätta en cyberskyddsmyndighet samt en myndighet för psykologiskt försvar. Myndigheten för psykologiskt försvar ska jobba för att stärka svenskarnas källkritik och sprida information om propaganda.²³

Moderaterna

Redan inför valet 2014 ville Moderaterna se en ökning av försvarsbudgeten.²⁴ Inom en tioårsperiod vill partiet att Sveriges försvarsbudget ska närma sig 2 procent av Sveriges BNP.²⁵ De omfattande satsningarna ska göras i kombination med satsningar på effektivisering inom försvarsmakten. Moderaterna vill höja ambitionerna för såväl personal- som materielförsörjning och skapa flera nya förband och enheter.²⁶

¹⁵ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018; [Liberalernas Budgetmotion 2018](#) s. 95 hämtad 19/6-2018

¹⁶ [Liberalernas Budgetmotion 2018](#) s. 96-98 hämtad 19/6-2018

¹⁷ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

¹⁸ Intervju Daniel Bäckström 18/4-2018

¹⁹ Intervju Daniel Bäckström 18/4-2018

²⁰ [Centerpartiets budgetmotion för 2018, s. 173](#)

²¹ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

²² [Kristdemokraternas budgetmotion 2017/18:3829](#) s. 5 hämtad 19/6-2018

²³ [Kristdemokraternas budgetmotion 2017/18:3829](#) s. 4-8 hämtad 19/6-2018

²⁴ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

²⁵ [Moderaternas Budgetmotion 2018 s. 95](#) hämtad 19/6-2018

²⁶ [Moderaternas Budgetmotion 2018 s. 96](#) hämtad 19/6-2018

Feministiskt initiativ

Redan inför valet 2014 ville Feministiskt initiativ minska försvarsbudgeten med 10 miljarder.²⁷ Partiet är kritiskt till de satsningar som görs på försvaret då de anser att resursfördelning ska baseras på behov snarare än tradition och rädsla.²⁸ De vill se en omrustning från militärt försvar till en effektiv beredskap som täcker in flera typer av hot och kriser.²⁹ De satsningar som partiet vill se är en HBTQ-certifiering av Försvarsmakten och ett upprättande en civil fredsutbildning som ska ledas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).³⁰

²⁷ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

²⁸ [Feministiskt Initiativs skuggbudget 2018 s. 131](#) hämtad 19/6-2018

²⁹ [Feministiskt Initiativs valplattform](#) s. 5 hämtad 19/6-2018

³⁰ [Feministiskt Initiativs skuggbudget 2018 s. 134](#) hämtad 19/6-2018

Internationell samverkan och avspänning i Östersjöregionen

Vad ingår i Internationell samverkan?

Budgeten för Internationell samverkan är nummer 5 av statsbudgetens 27 utgiftsområden.

- 1:1 Avgifter till internationella organisationer
- 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet
- 1:3 Nordiskt samarbete
- 1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet
- 1:5 Inspektionen för strategiska produkter
- 1:6 Forskning, utredningar rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke- spridning
- 1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)
- 1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)
- 1:9 Svenska institutet
- 1:10 Information om Sverige i utlandet
- 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen

Budgeten för Internationell samverkan, utveckling 2015-2018

2015	2016	2017	2018
1 899	1 905	1 913	2 009

Partiernas förslag 2018-2020

							
2018	2 009	3 020	1 997	1 945	1 963	2 009	3 959
2019	2 011	3 038	1 998	1 947	1 965	2 011	3 962
2020	2 017	3 060	2 003	1 951	1 969	2 017	3 967

* alla siffror är i miljoner kronor

Kostnader för Internationell samverkan går till medlemsavgifter och bidrag till organisationer såsom FN, OSSE, Europarådet och OECD där diplomati och fredsbyggande arbete bedrivs. Pengarna går även till att öka samarbete inom Östersjöregionen och till att stärka mänskliga rättigheter och demokrati i närområdet. Budgeten går också till forskning om säkerhetspolitik, nedrustning och ickespridning samt till insatser för att stärka mellanfolklig dialog i regionen. En av de större budgetposterna är Freds- och Säkerhetsfrämjande verksamhet. Där ingår både civila och militära satsningar, en del av de pengarna går till Försvarsmaktens internationella militära insatser.³¹ Närmare översikt för partiernas satsningar för området under 2018 finns i bilaga 2.

Svenska Freds uppfattning

Ryssland gick in med militära styrkor i Georgien 2008 och i Ukraina 2014 och det har mötts av starka reaktioner från omvärlden. USA och Nato har förstärkt sin militära närvaro i Östersjöområdet. Samtidigt är Ryssland ett av de länder som lägger störst andel av sin ekonomi på militära rustningar. Sverige har hanterat det förändrade läget genom att underteckna ett avtal om värdlandsstöd med Nato och 2017 genomfördes den största militära övningen i Sverige på över 20 år, Aurora 17. Övningen sammanföll med den stora ryska militärövningen Zapad som utfördes samtidigt på andra sidan Östersjön.

³¹ [PROP. 2017/18:1 Utgiftsområde 5](#) hämtad 19/6-2018

Rysslands aggressioner såväl som USA:s och Natos ökade närvaro innebär ökade spänningar i vårt närområde. Sverige kan välja att verka för transparens och kommunikation för att skapa förutsättningar för samtal och diplomati och minska risken för konflikt. Försvarsberedningen har besökt alla länder i närområdet, utom Ryssland. Det anses inte vara praktiskt möjligt i och med den spända situationen som just nu råder.³² Det är oroande. Svenska Freds menar att avspänning i Östersjöregion bara kan uppnås genom stora satsningar på diplomati, samarbete, mellanfolklig kontakt och nedrustning i kombination med fortsatt alliansfrihet. Rysslands aggressioner bör tas på allvar men kan inte bemötas med upprustning och ökat främlingskap. Sverige investerar mer än 20 gånger så mycket på att bygga upp försvaret än på internationell samverkan. Det bästa sättet att stoppa ett krig är att se till att det aldrig bryter ut. De satsningar som föreslås för de kommande åren är små i jämförelse med de miljarder som satsas på det militära försvaret.

Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ är de två partier som sticker ut och vill tillföra betydande summor till Internationell samverkan. Sverigedemokraterna vill flytta utgifterna för internationella militära insatser från försvarsanslaget till budgeten för internationell samverkan. Det innebär alltså inte en satsning utan en omfördelning. Feministiskt initiativ vill öka satsningarna på nedrustning och medling med fokus på kvinnors deltagande.

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna anser att 2 miljarder till Internationell samverkan är tillräckligt och att fördelningen mellan försvarsanslaget och internationell samverkan är rimlig. Material och vapen är dyrare än diplomati och därför menar Socialdemokraterna att Sverige behöver investera mer i det militära försvaret, det handlar inte om en prioritering av det ena eller andra.³³

”Försvarsmaktssatsningar kostar skitmycket – det gör inte dialog”

- Alexandra Völker om försvarsanslaget³⁴

Socialdemokraterna anser inte att ett ryskt angrepp mot Sverige är troligt. Samtidigt menar de att Rysslands agerande i Ukraina och Georgien skapar en situation där det är nödvändigt att rusta upp försvaret och markera mot Ryssland genom att utöka det militära samarbetet inom EU för att skapa en tröskeleffekt. Alexandra Völker, socialdemokrat i försvarsutskottet, är medveten om att det finns en stor risk att Ryssland uppfattar Sveriges agerande som hotfullt och att det i sin tur kan leda till ökad spänning men hon ser alternativet, att inte rusta upp, som ännu farligare. Socialdemokraterna menar att OSSE är väldigt viktigt för relationsskapande arbete. Satsningarna på att få en plats i säkerhetsrådet lyfts fram som en viktig del i arbetet för att minska spänningarna.³⁵

”Vi ville inte att Ryssland skulle trappa upp från första början men nu har de gjort det och det gjorde de tidigt och innan oss. Utifrån hur Ryssland har agerat har vi insett att vi har varit naiva. Vi trodde att det var slut på krig i världen och det kommer det nog aldrig vara.”

- Alexandra Völker om Ryssland³⁶

³² Intervju Daniel Bäckström, 18/4- 2018

³³ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018

³⁴ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018

³⁵ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018

³⁶ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018

“Vi är ofta kritiska till vad USA gör utrikespolitiskt och militärt, när de överträder folkrätten och det är vi alltid tydliga med. Men USA står i alla fall för det som de gör. Ryssland å andra sidan ljuger. Det gör att situationen blir fruktansvärt svår att hantera”.

- Alexandra Völker om relationen till USA och Ryssland³⁷

Vänsterpartiet

Vänsterpartiets försvarspolitiska talesperson, Lotta Johnsson Fornarve, tycker att satsningarna på försvaret och internationell samverkan är obalanserade och vill se att mer resurser går till Internationell samverkan. Hon kan däremot inte svara på hur partiet anser att uppdelningen mellan internationell samverkan och försvar bör se ut.³⁸

Vänsterpartiet vill se utökat samarbete runt Östersjön och en förebyggande säkerhetspolitik. Dels vill partiet att Sverige ska ta en mer aktiv roll i Östersjöstaternas råd och partiet vill även se ökat samarbete mellan kustbevakningen i länderna runt Östersjön. Partiet vill även utöka planerade ömsesidiga spaningsövningar inom ramen för Cross Boarder Training North. Partiet menar att Svenska institutets roll bör stärkas för att bygga säkerhetsgemenskap och demokrati i samarbete med aktörer i Ryssland.³⁹

Miljöpartiet

Miljöpartiets försvarspolitiska talesperson, Anders Schröder, menar att det är rimligt att diplomatiska insatser får lägre anslag än militära. Han säger att det är en naturlig följd av att diplomati helt enkelt kostar mindre och poängterar att båda områdena är prioriterade för regeringen och för Miljöpartiet.⁴⁰

Miljöpartiet ser det som osannolikt att Ryssland skulle invadera Sverige men vill rusta försvaret för att ha en trovärdig försvarsförmåga, och skapa en tröskeleffekt. Miljöpartiet anser att Sverige som alliansfritt land har goda förutsättningar att bidra till en bättre relation mellan Ryssland och övriga Europa. Miljöpartiet vill utöka arbetet med folk till folk-kontakter och förbättra de diplomatiska relationerna. Samtidigt ser inte Anders Schröder några tecken som tyder på att regimen i Ryssland är intresserad av en bättre relation i närtid. Trots att Anders Schröder ser att vägen till en god relation med Ryssland är lång menar han att det bara finns en väg dit – genom samarbete och kontaktsökande.⁴¹

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna vill öka budgeten för Internationell samverkan men detta beror till största del på att de vill att kostnaderna för internationella militära interventioner ska flyttas från Försvar och samhällets krisberedskap till Internationell samverkan.⁴² Det innebär alltså ingen ny satsning utan en omfördelning. Partiet vill öka budgeten till Nordiskt samarbete och vill tillföra medel till Svenska Institutet (SI).⁴³

³⁷ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018

³⁸ Intervju med Lotta Johnsson Fornarve 19/4- 2018

³⁹ [Vänsterpartiets motion 2016/17: 282- En aktiv freds- och säkerhetspolitik](#) hämtad 19/6- 2018

⁴⁰ Intervju med Anders Schröder 9/4- 2018

⁴¹ Intervju med Anders Schröder 9/4- 2018

⁴² Mejl Björn Söder 17/5- 2018

⁴³ [Sverigedemokraternas Budgetmotion 2018](#) s. 95 hämtad 19/6- 2018

Sverigedemokraterna vill motverka spänningarna i Östersjöregionen genom att stärka den svenska försvarsförmågan och bilda ett svenskt-finskt försvarsförbund. Detta menar partiet skulle innebära en stabiliserande faktor i Östersjöregionen.⁴⁴

Liberalerna

Liberalerna vill satsa mindre än regeringen på forskning rörande säkerhetspolitik, nedrustning och ickespridning samt fredsforskningsinstitutet SIPRI de kommande 3 åren.⁴⁵ Allan Widman, Liberalernas försvarspolitiska talesperson, tror inte att ökade diplomatiska satsningar skulle kunna förbättra relationen till Ryssland.

"Diplomatin verkar inte fungera, dialogen har inte lyckats öka säkerheten."

- Allan Widman om att satsa mer på samtal⁴⁶

Allan Widman beskriver Ryssland som "närmast hopplösa". Han menar att deras oberäknliga sätt och deras vana att tala osanning gör dem omöjliga att samarbeta med i dagsläget. Allan Widman ser dock en möjlig öppning inom en tioårsperiod. Rysslands ekonomi är i stor utsträckning beroende av naturgas och olja, varor vars värde sjunker och med största sannolikhet kommer fortsätta att sjunka. Detta kan skapa politiskt tryck och möjliggöra för en bättre relation menar Allan Widman. Han anser att politiska och ekonomiska sanktioner och militärt tryck genom Nato är det som kan skapa förutsättningar för att på sikt nå avspänning i regionen. Sverige ska tydligt välja sida och sätta hårt mot hårt. Partiet vill öka sanktionerna mot Ryssland ytterligare.⁴⁷

"Ryssland respekterar styrka hos en motståndare och Sverige måste tala samma språk. Det kan komma att behöva bli värre innan det blir bättre."

- Allan Widman om avspänning⁴⁸

Centerpartiet

I en artikel i Svenska Dagbladet kritiserar Kerstin Lundgren och Daniel Bäckström, Centerpartiets utrikes- respektive försvarspolitiska talesperson, regeringen för de satsningar på diplomati och internationell samverkan som görs i närområdet. De menar att dialog inte kommer att leda till att Ryssland förändrar sitt beteende.⁴⁹

Trots partiets utspel och de faktum att de vill satsa mindre pengar än regeringen på Internationell samverka är Stina Wernersson, pressekreterare Centerpartiet, i mejlkonversation tydlig med att att Internationell samverkan är viktigt och bör ges hög prioritet.⁵⁰ Daniel Bäckström lyfter i vår intervju vikten av att ha en långsiktig strategi för relationen med Ryssland och nämner att Finland och Tyskland har mer och bättre fungerande kontakt.⁵¹

Centerpartiet vill uppnå avspänning i regionen genom att Sverige visar tydlighet gentemot Ryssland och går med i Nato. Centerpartiet menar att Sverige i praktiken redan är allierat med Nato och att oviljan att välja sida innebär ett säkerhetsvakuum som bidrar till ökade spänningar.

⁴⁴ Mejl Björn Söder 17/5-2018

⁴⁵ [Liberalernas Budgetmotion 2018](#) s. 94

⁴⁶ Intervju Allan Widman 11/4 2018

⁴⁷ [Liberalernas Hemsida](#) "utrikespolitik" hämtad 29/4-2018

⁴⁸ Intervju Allan Widman 11/4-2018

⁴⁹ [Vi måste bli medlem i Nato så fort som möjligt \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

⁵⁰ [Centerpartiets budgetmotion för 2018, s. 171-172](#); Mail Stina Wernersson 15/6- 2018

⁵¹ Intervju Daniel Bäckström 18/4- 2018

Centerpartiet vill att Sverige ska verka för att EU förblir en stabil aktör som lyckas hantera Brexit och motverka ökad nationalism och högerextremism inom EU. Militärt samarbete kan bidra till detta. Centerpartiet anser att det är viktigt med ökat fokus på att motverka cyberattacker och desinformation för att motverka en upptrissad stämning. Partiet ser ett behov av en långsiktig plan för hur Sverige ska hantera relationen till Ryssland.⁵²

”Vi ska inte provocera men vi ska visa att vi både diplomatiskt och militärt nära följer utvecklingen och Rysslands agerande. Vi måste tydligt visa vilka värderingar vi inte kompromissar med.”

- Daniel Bäckström om relationen till Ryssland⁵³

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna vill de kommande åren satsa mindre på Svenska institutets (SI) verksamhet än vad regeringen föreslagit. De vill även spara in på forskning kring säkerhetspolitik, nedrustning och ickespridning, fredsforskningsinstitutet SIPRI, Utrikespolitiska Institutet (UI), Nordiskt Samarbete och Informationsspridning om Sverige utomlands. Anslaget omfördelas till att öka satsningarna för Fred- och Säkerhetsfrämjande verksamhet som bland annat innebär fredsbevarande militära insatser.⁵⁴

Kristdemokraterna noterar att Ryssland kan antas uppfatta utvidgningen av Nato som ett hot mot rysk säkerhet.⁵⁵ Samtidigt menar man att ett svenskt Natomedlemskap på inget sätt utesluter ett gott grannskap med Ryssland.⁵⁶

”Vi menar att den viktigaste åtgärden för att verka för fred i Östersjön är att Sverige får ett välfungerande försvar som kan uppfylla våra åtaganden gällande skydd av svenskt territorium och vår solidaritetsförklaring, i Östersjöregionen främst gällande de baltiska staterna. Dessa är utsatta för återkommande destabiliseringsförsök från Ryssland, liksom de kränker svenskt luftrum och svenskt territorialvatten.”

- Mikael Oscarsson om avspänning⁵⁷

Moderaterna

Moderaterna vill fokusera mer på Östersjösamarbetet och närområdet. De vill stärka samarbetet inom gemensamma områden som säkerhet, miljö och infrastrukturer och se en större närvaro i de nordiska och baltiska länderna samt fler forum för dialog och samarbeten. Moderaterna menar att dessa satsningar inte behöver kosta mer, utan att det handlar om omfördelningar inom budgetposten.⁵⁸

”Ibland har Östersjön beskrivits som ”fredens hav”. Frågan är då hur just freden bäst säkras? Inte är det genom en osäkerhetslinje! Tvärtom krävs tydlighet både i fråga om Nato-medlemskap som fortsatta satsningar på Sveriges försvar.”

- Hans Wallmark om regional säkerhetspolitik⁵⁹

⁵² Intervju Daniel Bäckström 18/4- 2018

⁵³ Intervju Daniel Bäckström 18/4- 2018

⁵⁴ [Kristdemokraternas budgetmotion 2017/18: 3745](#) hämtad 19/6-2018

⁵⁵ [Kristdemokraterna- För ett tryggt Sverige](#) s. 20 hämtad 19/6-2018

⁵⁶ [Kristdemokraterna- För ett tryggt Sverige](#) s.39 hämtad 19/6-2018

⁵⁷ Mejl Mikael Oscarsson, Kristdemokraterna 22/5- 2018

⁵⁸ Mejl Hans Wallmark, Moderaterna, 17/5- 2018

⁵⁹ [Freden i Östersjön säkras med tydlighet \(Expressen\)](#)- 19/6- 2018

Moderaterna anser att avspänning i Östersjöregionen skapas genom att Sverige och Finland tydligt allierar sig och blir medlemmar i Nato. Partiet vill att Sverige ska rusta upp sitt försvar och utöka sanktionerna mot Ryssland.⁶⁰

Feministiskt initiativ

Feministiskt initiativ är de parti som vill öka satsningarna på Internationell samverkan mest. Partiet vill att pengarna ska investeras i inkluderande av kvinnor i fredsprocesser och forskning på omställning från militär till mänsklig säkerhet. Partiet vill även inrätta ett institut för global nedrustning och ickespridning med uppdrag att främja Sveriges arbete inom området.⁶¹

Feministiskt initiativ beklagar Rysslands utrikes- och inrikespolitiska utveckling men ser ingenting som tyder på att Ryssland skulle angripa Sverige. Partiet vill att Sverige, genom ökade satsningar på diplomati och stöd till lokala demokratirörelser och människorättskämpar, ska verka för ökad respekt för mänskliga rättigheter i Ryssland.⁶²

⁶⁰ [Moderaternas Motion 2017/18:3566 Säkerhetspolitik för Sverige](#) s. 7 hämtad 19/6-2018

⁶¹ [Feministisk initiativs skuggbudget 2018](#) s. 128-129

⁶² Intervju Alejandra Gomez Lozano 20/6-2018

Värnplikt

Vad innebär den nya värnplikten?

Värnplikten som varit vilande sedan 2010 har återuppväckts. En av anledningarna till att plikten återaktiverats är personalbristen inom försvaret. Försvarsmakten har inte lyckats rekrytera tillräckligt många på enbart frivilliga grunder. En utredning tillsattes som rekommenderade en värnplikt med inslag av frivillighet. Utredningen betonade att "frivillighet och motivation" ska väga tungt vid rekryteringen. Målet är att 4000 unga ska utbildas varje år 2018–2019, öka till 5000 per år 2020–2022 och sedan 8000 unga årligen 2022–2025.

Svenska Freds uppfattning

Regeringens utredning visade att bland unga i åldern 16–29 år anser endast 27 procent att det skulle vara ganska eller mycket bra att återinföra värnplikten. Det finns i nuläget många säkerhetsfrämjande områden i samhället med resursbrist, exempelvis skola och sjukvård. Ändå är det inte aktuellt med exempelvis sjukvårdstjänstgöringsplikt eller undervisningsplikt. Svenska Freds anser att det är orimligt att Försvarsmakten ska ha en särställning för pliktrekrytering.

Samtliga partier står bakom återinförandet av värnplikten utom Feministiskt initiativ som istället vill se en frivillig könsneutral utbildning i krishantering som skall anordnas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Trots att flera partier motiverar sin positiva inställning till värnplikten med att den till största del ska bygga på frivillighet så visar siffror som Dagens Nyheter tagit fram att ungdomar som pliktats in väljs ut framför de som ansökt frivilligt. Majoriteten av de 4000 ungdomar som kommer genomföra militär grundutbildning i år är värnpliktiga.⁶³

Socialdemokraterna

Inför valet 2014 var Socialdemokraterna kritiska till att återaktivera värnplikten.⁶⁴ Den främsta anledningen till att Socialdemokraterna har ändrat åsikt är att personalförsörjningen inte har fungerat med det nya systemet och att det har lett till personalbrist. Det nya systemet som kombinerar plikt och frivillighet skapar enligt Socialdemokraterna en flexibilitet som möjliggör långsiktighet. Socialdemokraterna tycker också att det är viktigt att försvaret har en folkförankring för att människor ska känna till och känna tillhörighet med militären. Genom plikten hoppas Socialdemokraterna nå fler unga från olika delar av samhället och kunna rekrytera de allra bästa.⁶⁵

"Rekryteringsinsatserna har misslyckats för att verkligheten inte speglar kommunikationen utåt. Man har marknadsfört sig mycket som att Försvarsmakten räddar liv, och en del har inte fullt ut förstått att även om syftet är att rädda liv så tränas soldater i att ta liv."

- Alexandra Völker - om varför många valt att avslutaden militära grundutbildningen i förtid

⁶⁶

⁶³ [Fler värnpliktiga än frivilliga rycker in i sommar \(DN\)](#) hämtad 28/6- 2018

⁶⁴ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

⁶⁵ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018

⁶⁶ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet var emot att värnplikten någonsin lades vilande och ville redan inför valet 2014 återinföra värnplikten.⁶⁷ De anser att det är en demokratisk fråga och att det är viktigt att försvaret har en folklig förankring och utgörs av personer med olika bakgrund.⁶⁸

Miljöpartiet

Miljöpartiet anser att deltagande i det militära försvaret ska bygga på frivillighet.⁶⁹ Ändå var partiet för återuppväckandet av värnplikten med motiveringen att det till stor del fortsatt ska bygga på frivillighet samt att den kritiska situationen som föranledde beslutet riskerade försvarets trovärdighet.⁷⁰ Partiet menar att plikten bara är en av flera insatser som ska locka fler till försvaret. Parallellt ska satsningar på förbättrade villkor för försvarsanställda och satsningar på att öka kunskapen hos unga om värnpliktens möjligheter genomföras. Anders Schröder, Miljöpartiets försvarspolitiska talesperson, menar att målet även inom det nya systemet är att ingen ska behöva tvingas in med plikt.⁷¹

”Personalförsörjningen gick inte att klara på frivillig basis, vilket har byggt upp ett underskott av personal i Försvarsmakten. Om vi ska ha ett försvar så hänger det på att det finns människor som jobbar med det.”

- Anders Schröder om återuppväckandet av värnplikten⁷²

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna ville redan inför valet 2014 se ett återinförande av värnplikten.⁷³ Partiet anser att värnplikten bidrar till att stärka landets totala försvarsvilja och försvarskapacitet och därtill har en positiv inverkan på den personliga utvecklingen och den sociala gemenskapen. Mönstringen skall därför innebära tre dagars övningar i uniform för att skapa känslan av gemenskap.⁷⁴ Partiet vill att alla unga killar ska kallas till mönstring men att det ska vara frivilligt för unga tjejer.⁷⁵

Liberalerna

Liberalerna talade redan 2014 om att värnplikten skulle behöva återuppväckas.⁷⁶ Allan Widman, Liberalernas försvarspolitiska talesperson, menar att militärtjänstgöring tappat i status och att antalet sökande minskade både i kvalitet och kvantitet i och med att plikten avskaffades. Bara genom att återskapa känslan av stolthet inför att bli uttagen till militär tjänstgöring, där bara de bästa männen och kvinnorna väljs ut, kan Sverige öka försvarsförmågan, menar Allan Widman. Liberalerna vill dessutom förbättra villkoren för försvarsanställda och veteraner.⁷⁷

⁶⁷ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

⁶⁸ Intervju med Lotta Johnsson Fornarve 19/4- 2018

⁶⁹ [Miljöpartiets partiprogram- ”Världen” hämtat från MPs hemsida 13/5-2018](#)

⁷⁰ [MP och C om nya värnplikten \(Sveriges Radio\)](#) hämtad 19/6-2018 ; Intervju med Anders Schröder 9/4- 2018

⁷¹ Intervju med Anders Schröder 9/4- 2018

⁷² Intervju med Anders Schröder 9/4-2018

⁷³ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

⁷⁴ [Sverigedemokraternas hemsida ”Värnplikten”](#)

⁷⁵ [Sverigedemokraternas Budgetmotion 2018](#) s.84

⁷⁶ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

⁷⁷ Intervju Allan Widman 11/4-2018

Centerpartiet

Inför valet 2014 var Centerpartiet emot att återuppväcka allmän värnplikt.

*"I fredstid tycker vi att det är viktigt att frivillighet, motivation och viljan att tjänstgöra i insatsförsvaret nationellt och internationellt ska utgöra grunden för rekrytering."*⁷⁸

Nu har Centerpartiet ändrat sig och anser att allmän värnplikt behövs. Centerpartiet vill nu att personalförsörjningen i första hand ska tillgodoses genom frivillighet, men när det behövs, med inslag av plikt. Centerpartiet har även lanserat en idé om ett cyberhemvärn i syfte att dels stärka säkerheten vid cyberattacker samt öka möjligheterna att stå emot informationspåverkan och dels skapa folkförankring och ökad försvarsvilja.⁷⁹

Kristdemokraterna

Inför valet 2014 ville Kristdemokraterna inte återinföra värnplikten utan menade istället att ökade incitament och fler övningar skulle lösa personalbristen inom Försvarsmakten.⁸⁰ Nu anser partiet att värnplikten är en del av lösningen men partiet betonar att det fortfarande behövs långsiktiga insatser för att behålla personal inom försvaret. Kristdemokraterna vill att det antal som kallas till mönstring skall öka från 4000 till 12000 personer.⁸¹

Moderaterna

Inför valet 2014 ville Moderaterna inte återuppväcka värnplikten⁸² men nu är de positiva till den nya strategin för personalförsörjning. Moderaternas försvarspolitiska talesperson, Hans Wallmark, menar att försvarets behov måste styra och att rekryteringsproblemen måste tas på allvar, i synnerhet med tanke på det oroliga omvärldsläget.⁸³ Moderaterna betonar att frivillighet ska vara grunden för personalförsörjningen men att värnplikten skapar hållbarhet.⁸⁴ Partiet även förbättra villkoren för anställda och veteraner inom Försvarsmakten.⁸⁵

Feministiskt initiativ

Feministiskt initiativ är kritiska till återinförandet av värnplikten. Partiet anser att återinförandet är ett svek gentemot barn och unga och påpekar att tvångsrekrytering av ungdomar under 18 år till försvaret bryter mot FN:s barnkonvention.⁸⁶ Feministiskt initiativ vill stoppa värnplikten och istället satsa på en frivillig könsneutral utbildning i krishantering med fokus på civila och samhällseliga insatser som bör anordnas av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB). Den civila utbildningen ska träna unga i att möta samhällshot som inte är av militär karaktär. Exempel på hot kan vara propaganda, cyberhot, naturkatastrofer och terrorism samt utbildning i sjukvård, pandemiberedskap och humanitär hjälp.⁸⁷

⁷⁸ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

⁷⁹ [Centerpartiets Hemsida](#), hämtad 26/4-2018

⁸⁰ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

⁸¹ [Kristdemokraternas hemsida-Politik A-Ö "värnplikten"](#) hämtad 26/4-2018

⁸² [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

⁸³ [Moderaterna beredda ställa sig bakom värnplikt \(SvD\)](#) hämtad 19/6 2018

⁸⁴ [Moderaternas Budgetmotion](#) 2018 s. 98 hämtad 19/6 2018

⁸⁵ [Moderaternas Hemsida, Moderaternas motion 2017/18:3566 "Säkerhetspolitik för Sverige"](#)

⁸⁶ [Fi: Satsa på utbildning mot terrorism istället för värnplikt \(Nyheter 24- debatt\)](#) - hämtad 19/6-2018

⁸⁷ [Feministiskt initiativs Skuggbudget 2018 s. 132-](#) hämtad 19/6-2018

FN:s konvention mot kärnvapen

Vad är FN:s konvention mot kärnvapen?

Den 7 juli 2017 röstade FN:s generalförsamling för antagandet av konventionen om ett internationellt förbud mot kärnvapen. 122 stater röstade för konventionen, däribland Sverige. Regeringen har nu tillsatt en utredning som blir klar efter valet. Kärnvapen har använts i krig två gånger, i slutet av andra världskriget. Den 6 och 9 augusti 1945 fällde USA atombomber över de japanska städerna Hiroshima och Nagasaki. Idag har nio stater tillsammans över 14 465 kärnvapen, varav 3 750 är operativt utplacerade.⁸⁸

Svenska Freds uppfattning

Den nedrustning som de största kärnvapenstaterna, USA och Ryssland, kommit överens om i provstoppsavtal och ickespridningsavtalet (NPT) går mycket långsamt. Länderna satsar istället på modernisering av vapnen och mindre kärnvapenstater har börjat placera ut kärnvapen. Så länge stormakter och försvarsallianser bygger sin säkerhetspolitik på kärnvapenavskräckning hotas mänskligheten av en total förödelse. Global nedrustning av kärnvapen är en ödesfråga som måste prioriteras. Sverige bör skriva under och ratificera FN-konventionen för att slå fast att massförstörelsevapen är oacceptabla och ta en ledande roll i arbetet för global nedrustning. Tidigare internationella förbud mot andra vapentyper har visat sig ha en stark normförändrande och stigmatiserande effekt, exempelvis förbudet mot personminor och klustervapen där tillverkning och användning har minskat avsevärt. Detta trots att stater som USA, Ryssland och Kina valt att stå utanför.

De partier som vill gå med i Nato anser att en underskrift kommer försvåra processen för ett medlemskap i Nato och att det kommer skada vårt försvars- och säkerhetspolitiska samarbete med USA och andra Nato-länder. De partier som är för underskrift menar att Sverige måste kunna bedriva en självständig utrikespolitik och bör vara en tydlig röst för nedrustning. Kärnvapen är inte inskrivet i Natos stadgar, utan endast i alliansens policydokument och strategier. Detta innebär att alla stater har möjlighet att skriva under förbudet mot kärnvapen oavsett relation till Nato. Svenska Freds anser att det är av största vikt att kärnvapens humanitära konsekvenser står i centrum och inte ett kärnvapenförbuds konsekvenser för Sveriges försvarssamarbeten.

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna vill verka för global kärnvapennedrustning.⁸⁹ Detta vill man göra dels genom att stå utanför kärnvapenparaplyet Nato och dels genom att arbeta aktivt med icke spridningsavtalet NPT. Partiet vill avvakta regeringens utredning innan man tar ställning för eller emot FN:s kärnvapenförbud.⁹⁰

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet är kritiska till att Sverige inte skrev under och ratificerat FN:s konvention om kärnvapenförbud omedelbart och vill att Sverige ska skriva på snarast. Vänsterpartiet vill även förbjuda kärnvapen på svensk mark. Vänsterpartiet vill att Sverige ska ta tydligt avstånd till kärnvapen och genom internationella lagar och normer skapa en kärnvapenfri värld.⁹¹

⁸⁸ [Sipri Pressrelease- Yearbook 2018](#), hämtad 19/6- 2018

⁸⁹ [Socialdemokraternas Hemsida Politik A-Ö "nedrustning"](#), hämtad 19/6- 2018

⁹⁰ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018,

⁹¹ [Vänsterpartiets valplattform 2018](#) s. 23, hämtad 19/6- 2018

Vänsterpartiet anser att det starka folkliga stöd som finns internationellt för ett kärnvapenförbud måste höras. ⁹²

Miljöpartiet

Miljöpartiet vill att Sverige ska vara en stark röst för nedrustning i världen och har därför som grundinställning att Sverige ska skriva under FN:s kärnvapenkonvention. ⁹³ På partiets kongress 2018 beslutades att partiet ska verka för global nedrustning och förbud mot alla kärnvapen. ⁹⁴ Anders Schröder, Miljöpartiets försvarspolitiska talesperson, menar att eventuella försämrade relationer med Nato inte är något som kan vägas in när beslut om hur Sverige ska agera i kärnvapenfrågan ska fattas. Schröder hänvisar vidare till regeringens utredning som ska presenteras efter valet och menar att frågan får utvärderas igen efter att utredningen släpps. ⁹⁵

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna vill inte att Sverige ska underteckna FN:s kärnvapenkonvention. Björn Söder, ledamot för Sverigedemokraterna i utrikesutskottet, menar att ett kärnvapenförbud inte kommer leda till nedrustning i praktiken utan beskriver det som ett "slag i luften" då inga av de länder som har kärnvapen deltagit i processen. Sverigedemokraterna ser en risk att Sveriges relationer med Nato och USA kan komma att försämrats om Sverige skriver under vilket enligt deras analys skulle minska vår säkerhet. ⁹⁶

"För att det ska vara möjligt med kärnvapennedrustning krävs det en bred överenskommelse mellan länderna i FN:s säkerhetsråd. Innan det finns en samsyn mellan dessa länder är det svårt att få till stånd en hållbar överenskommelse."

- Björn Söder om Kärnvapen ⁹⁷

Liberalerna

Liberalerna vill inte skriva under FN:s kärnvapenkonvention, då de anser att det är praktiskt ogenomförbart och skulle försvåra vårt samarbete med Nato och USA. Så länge Ryssland, Kina och Nordkorea har kärnvapen vill partiet att även västländer ska besitta samma vapen. Nedrustning måste ske ömsesidigt och i nuläget anser Liberalerna att ett FN:s konvention mot kärnvapen inte kommer kunna bidra till en sådan ömsesidig symmetrisk nedrustning. De menar att kärnvapenförbudet skulle slå ensidigt mot våra allierade. Liberalerna vill att nedrustningen ska ske via icke-spridningsavtalet NPT. ⁹⁸

Centerpartiet

I grunden är Centerpartiet kritiska till kärnvapen men menar att Rysslands och Nordkoreas upprustning gör att det är praktiskt omöjligt att skriva under FN:s kärnvapenkonvention då förbudet bara skulle slå mot de västliga staterna - våra vänner. Centerpartiet menar att Sveriges möjlighet att samarbeta med länder som Storbritannien, USA och Frankrike kommer försvåras om Sverige skriver under avtalet. Daniel Bäcklund, Centerpartiets försvarspolitiska talesperson, menar att försvarsberedningen fick tydliga signaler från USA som tyder på detta när de var där på besök i pentagon. USA vill utveckla det bilaterala samarbetet med Sverige men om Sverige skriver

⁹² Intervju Lotta Johnsson Fornarve 19/4 2018

⁹³ [MP: Sverige bör skriva under kärnvapenförbud \(SvD\)](#) hämtad 19/6- 2018

⁹⁴ [Miljöpartiets kongressprotokoll](#) 2018 hämtad 25/ 2018

⁹⁵ Intervju Anders Schröder 9/4-2018

⁹⁶ [SD byter fot - tänker rösta mot kärnvapenförbud \(Expressen\)](#) hämtad 19/6- 2018

⁹⁷ Mejl Björn Söder 17/5 2018

⁹⁸ Intervju Allan Widman 11/4-2018

under avtalet kommer de möjligheterna tydligt begränsas.⁹⁹ I en debattartikel i Svenska Dagbladet kallar Centerpartiet förbudet för plakatpolitik och menar att förbudet hotar att urholka det redan existerande ickespridningsavtalet NPT och i värsta fall ökar riskerna för kärnvapenupprustning.¹⁰⁰

Kristdemokraterna

Inför valet 2014 var Kristdemokraterna positiva till ett kärnvapenförbud, men nu har de bytt uppfattning i frågan och är kritiska till att Sverige ska skriva under avtalet.¹⁰¹ Partiet menar att Sverige ska verka för nedrustning inom ramen för icke-spridningsavtalet NPT och provstoppsavtalet och anser att FN:s konventionen mot kärnvapen riskerar att skada Sveriges relationer till Nato och till USA.¹⁰² Partiet menar även i en debattartikel i SvD att avtal "inte biter på skurkstater". De kritiserar även regeringen för solospelande i utrikespolitiken. Partiet menar att utrikespolitiken behöver präglas av enighet över partigränserna.¹⁰³

*"Konventionen är ett slag i luften. Jämför med förbudet mot kemiska vapen, som knappast hindrade Assad från att attackera sin egen befolkning. Det enda land som drabbats av kärnvapenbombningar, Japan, deltog inte ens i förhandlingarna och bojkottade omröstningen. Inga länder som har kärnvapen har skrivit under avtalet, som bedöms underminera existerande internationell, säkerhetspolitisk infrastruktur som bidrar till upprätthållandet av internationell fred och säkerhet, bland annat icke-spridningsavtalet. Kärnvapenförbudet är en tandlös papperstiger."*¹⁰⁴

- Mikael Oscarsson om FN:s konvention mot kärnvapen

Moderaterna

Moderaterna kallar FN:s konvention mot kärnvapen för plakatpolitik och tror att det kommer bli en "tandlös historia". Partiet anser att ett svenskt undertecknande skulle försvåra processen mot det Natomedlemskap som Moderaterna önskar.¹⁰⁵ De anser att regeringens deltagande i förhandlingarna har bedrivits utan parlamentarisk förankring och anser också att förbudet kan komma direkt motverka andra avtal som Moderaterna ser som bra verktyg för nedrustning, såsom icke-spridningsavtalet NPT och provstoppsavtalet CTBT.¹⁰⁶

Feministiskt initiativ

Feministiskt initiativ vill se en total nedrustning av alla kärnvapen och ville att Sverige skulle skriva under FN:s konvention mot kärnvapen istället för att tillsätta en utredning.¹⁰⁷ Partiet är övertygade om att nedrustning är det enda sättet att skapa fred. Partiet understryker att svensk utrikespolitik inte får utformas efter USAs militära intressen.¹⁰⁸

⁹⁹ Intervju Daniel Bäckström 18/4- 2018

¹⁰⁰ [C: Sverige bör inte skriva under avtal om kärnvapen \(SvD\)](#), hämtad 26/4-2018

¹⁰¹ [Debattens alla missförstånd om kärnvapenförbudet- Svenska Läkare Mot Kärnvapen](#) - hämtad 19/6-2018

¹⁰² [Kristdemokraterna: För ett tryggt Sverige s.12; Wallström en risk för Sveriges säkerhetspolitik \(SvD\)](#) - hämtad 19/6- 2018

¹⁰³ [KD: Svårt att ta Wallströms solospelande på allvar \(SvD\)](#), hämtad 4/6- 2018

¹⁰⁴ Mejl Mikael Oscarsson 22/5-2018

¹⁰⁵ [Freden i Östersjön säkras med tydlighet \(Expressen\)](#) - 19/6- 2018

¹⁰⁶ [Inga länder med kärnvapen stöder initiativet \(SvD\)](#) - hämtad 4/6-2018; Mail Hans Wallmark 17/5- 2018

¹⁰⁷ [Ratificera kärnvapenavtalet för att garantera en bättre värld \(SVT\)](#) - hämtad 4/6- 2018

¹⁰⁸ [Ratificera kärnvapenavtalet för att garantera en bättre värld \(SVT\)](#) - hämtad 4/6- 2018

Natomedlemskap

Hur samarbetar Sverige med Nato?

Nato är en transatlantisk försvarsallians med 29 medlemsländer som arbetar för samverkan mellan olika länders försvar. Om ett medlemsland attackerats uppfattas det som en attack mot alla medlemsländer. Sverige har sedan 1994 haft ett samarbete med Nato inom "partnerskap för fred". 2014 skrev regeringen under ett avtal om värdlandsstöd som röstades igenom i riksdagen 2016. Värdlandsavtalet innebär att Sverige ska kunna stå värd för Natoövningar i fredstid såväl som ge och ta emot militär hjälp i händelse av krig. Sverige deltar även i militära Natoledda insatser internationellt.

Svenska Freds uppfattning

Nato är uteslutande en militär organisation vars kärna vilar på avskräckning, kärnvapen och kollektivt självförsvar. USA, ett land som bryter mot folkrätten och bedriver en impulsiv och nyckfull utrikespolitik, har en tongivande roll i Nato. Turkiet och Ungern är ytterligare två medlemsländer vars utveckling är djupt problematisk. Svenska Freds anser att ett svenskt Natomedlemskap riskerar att begränsa Sveriges utrikespolitiska självständighet, att det kan bidra till att öka spänningarna i närområdet samt ökar risken för att Sverige tvingas in i en väpnad konflikt.

Svenska Freds anser att FN är den instans som bör besluta om militära insatser. Nato är en organisation som inbördes ser efter och skyddar sina, eller ibland närstående staters, intressen. Mänsklig säkerhet handlar om att stå upp för dem som behöver vårt skydd oavsett medlemskap i Nato. En försvarsallians med begränsat antal medlemsländer kan inte ges ansvaret över säkerheten för hela världens befolkning. Endast FN bör ha det mandatet.

Nato saknar därtill relevans för de största säkerhetsproblem som världen står inför, exempelvis klimatförändringarna, hot mot demokratin eller organiserad brottslighet. Det är hot som ett militärt försvar aldrig kan lösa. Svenska Freds strävar därför efter att Sverige inte går med i Nato och att det gradvisa närmandet upphör.

I frågan om Natomedlemskap finns många olika åsikter representerade bland partierna. Allianspartier vill att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato. Socialdemokraterna och Miljöpartiet vill ha ett fortsatt nära samarbete men vill bibehålla den Svenska alliansfriheten. Sverigedemokraterna vill ha militärt samarbete men har vacklat i frågan om värdlandstödsavtalet. Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ vill riva upp avtalet om värdlandsstöd.

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna tror på alliansfriheten och ser att den möjliggör för Sverige att bedriva en självständig utrikespolitik och att den samtidigt spelar en viktig roll i medling vid konflikter. Alexandra Völker, socialdemokrat i försvarsutskottet, lyfter Sveriges erkännande av Palestina som ett bevis på Sveriges utrikespolitiska oberoende. Att erkänna Palestina hade enligt henne varit otänkbart om Sverige varit med i Nato. I och med att vi inte är med i Nato har vi heller inte egna intressen i de konflikter som Nato deltar i. Detta menar Socialdemokraterna skapar ett större förtroende för Sverige än för andra länderna som är medlemmar. Samtidigt betonar Alexandra Völker att många Natoländer är nära samarbetspartners och Socialdemokraterna vill att Sverige ska samarbeta och öva med Nato.¹⁰⁹

¹⁰⁹ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet vill riva upp värdlandsstödsavtalet med Nato och menar att beslutet om värdlandsstöd fattats utan offentlig debatt och grundlig analys.¹¹⁰ Partiet vill stärka Sveriges militära alliansfrihet. Detta anser Vänsterpartiet är nödvändigt för att Sverige ska kunna arbeta aktivt för global nedrustning. Vänsterpartiet ser relationen med Nato som ett hinder för att kunna bedriva en oberoende utrikespolitik och menar att den riskerar Sveriges roll som medlare i kris och konfliktsituationer.¹¹¹ Nato är en kärnvapenallians och för Vänsterpartiet är det fullständigt otänkbart att Sverige skulle gå med i en sådan, säger partiets försvarspolitiska talesperson Lotta Johnsson Fornarve. Vänsterpartiet anser att ett svenskt Natomedlemskap skulle öka spänningarna och upprustningsspiralen i Östersjöregionen. Vänsterpartiet vill oberoende kunna kritisera både Nato och Ryssland för upprustning och vapenskrammel. Lotta Johnsson Fornarve betonar också att flera av Natos medlemsländer bryter mot mänskliga fri- och rättigheter och mot folkrätten och det är inte den typen av stater som Vänsterpartiet vill att Sverige ska alliera sig med.¹¹²

Miljöpartiet

Miljöpartiet vill inte gå med i Nato då partiet anser att Sveriges alliansfrihet möjliggör för Sverige att fatta oberoende utrikespolitiska beslut, vilket de tror ökar Sveriges säkerhet.¹¹³ Miljöpartiet vill att Sverige ska ha ett militärt samarbete med Nato och menar att gemensamma försvarsövningar med länder som är med i Nato, så som Aurora 17, kan bidra med kompetens till den svenska försvarsmakten. Samarbeten kan innebära kostnadseffektivitet vilket Miljöpartiet ställer sig positiva till. Anders Schröder, Miljöpartiets försvarspolitiska talesperson, menar att förutsättningarna för ett totalförsvar är samarbete och gemensam försvarsplanering med andra länder. Han poängterar dock att alliansfriheten är viktig för att Sverige ska kunna bestämma förutsättningarna för samarbete och Miljöpartiet vill inte riskera att Sverige blir bundet av ett medlemskap.¹¹⁴

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna vill inte gå med i Nato då de anser att ett medlemskap riskerar Sveriges suveränitet och militära alliansfrihet. Partiet tror att militär alliansfrihet är viktig för att skapa avspänning i närområdet. Sverigedemokraterna vill samarbeta militärt med andra länder och vill se ökat militärt samarbete med Finland genom ett statsförbund. Partiet anser att Sverige och Finland gemensamt kraftigt bör rusta upp sina respektive försvar.¹¹⁵

Liberalerna

Liberalerna har under lång tid förespråkat ett svenskt Natomedlemskap. De ser Nato som

”försvararen av den fria världen och demokratin, frihetens och transparensens förkämpe i en värld som blir allt mörkare.”

– Allan Widman om Nato¹¹⁶

¹¹⁰ [Ja till Natoavtalet – trots gråtprotester i riksdagen \(SvD\)](#) – hämtad 17/6- 2018

¹¹¹ [Vänsterpartiets valplattform 2018](#) s. 23 hämtad 19/6- 2018

¹¹² Intervju Lotta Johnsson Fornarve 19/4- 2018

¹¹³ [Miljöpartiets partiprogram “Världen”](#) hämtat 13/5-2018; Intervju Anders Schröder 9/4- 2018

¹¹⁴ Intervju Anders Schröder 9/4- 2018

¹¹⁵ [Sverigedemokraternas Budgetmotion 2018](#) s.83

¹¹⁶ Intervju Allan Widman 11/4- 2018

Allan Widman, Liberalernas försvarspolitiska talesperson, lyfter fram Norge som ett bra exempel på hur ett svenskt Natomedlemskap skulle kunna se ut. Norge har dels varit aktiva medlemmar och dels verkat internationellt i medlings- och fredsarbete. Allan Widman beskriver relationen mellan Sverige och Nato som farsartad. Han menar att Sveriges ambivalenta förhållningssätt inte är trovärdigt och att politiken som förts är oärlig mot svenska folket. I praktiken varken agerar eller uppfattas Sverige som ett alliansfritt land, säger Widman. Liberalerna menar att Sverige nu befinner sig i ett försvarspolitiskt ingenmansland och att det är en farlig plats att vara på. Allan Widman ser varken Turkiet eller USA som problem för Natos utveckling framöver. Turkiet, menar han, har aldrig varit en inflytelserik medlem och Allan Widman anser att Donald Trump verkar mer oberäknelig än vad han är.

”Vi ser en stor skillnad på Twitterflödet kontra det som händer på marken, Trump agerar ofta på likartade sätt som Obama”

- Allan Widman om Donald Trump¹¹⁷

Centerpartiet

Inför valet 2014 stod Centerpartiet bakom Sveriges militära alliansfrihet och ville att Sveriges militära samarbeten skulle analyseras närmare innan ytterligare närmanden till Nato gjordes.¹¹⁸ Året därpå, 2015, ändrade Centern inställning i frågan.¹¹⁹ Centern vill nu att Sverige ska påbörja en process mot medlemskap med målet att Sverige och Finland ska bli medlemmar samtidigt. Centern anser att ett Natomedlemskap skulle vara en solidarisk handling gentemot de baltiska länderna som upplever ett större hot från Ryssland. Partiet ser Nato som en organisation som står upp för frihet och demokrati. Daniel Bäckström, Centerpartiets försvarspolitiska talesperson, poängterar att många EU-länder också är Nato-länder och att gemensam försvarsplanering skulle vara både kostnadseffektiv och strategisk. Centerpartiet anser att en förutsättning för ett Natomedlemskap är att det finns en bred folklig och parlamentarisk förankring. Daniel Bäckström poängterar att Turkiets vägval är viktiga framöver men att Nato är en viktig försvarsorganisation till vilken Sverige ska bidra oavsett.¹²⁰

Kristdemokraterna

Inför valet 2014 ville Kristdemokraterna tillsätta en parlamentarisk utredning som skulle ta fram för- och nackdelar med ett svenskt Natomedlemskap.¹²¹ Nu har partiet ändrat sig och anser att Sverige ska gå med i Nato, trots att ingen utredning gjorts.¹²² Kristdemokraterna menar att det är oekonomiskt att rusta Sverige på egen hand och menar att Nato skulle vara kostnadseffektivt och ge mer försvarsförmåga för pengarna. Samtidigt har inte Kristdemokraterna någon ambition att dra ned på kostnaderna för försvaret utan vill att Sverige årligen ska investera 2 procent av BNP.¹²³ Kristdemokraterna noterar att Ryssland kan antas uppfatta utvidgningen av Nato som ett hot mot rysk säkerhet.¹²⁴ Samtidigt menar partiet att ett svenskt Natomedlemskap inte utesluter ett gott grannskap med Ryssland.¹²⁵

¹¹⁷ Intervju Allan Widman 11/4- 2018

¹¹⁸ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

¹¹⁹ [Centern svänger – vill gå med i Nato \(SvD\)](#) – hämtad 26/4 2018

¹²⁰ Intervju Daniel Bäckström 18/4- 2018

¹²¹ [Guide: Så tycker partierna om försvaret \(SvD\)](#) hämtad 19/6-2018

¹²² [Kristdemokraterna Politik A-Ö “försvaret”](#) hämtad 19/6- 2018

¹²³ [Kristdemokraterna Motion 2017/18:3829](#) s.6 hämtad 19/6- 2018

¹²⁴ [Kristdemokraterna- För ett tryggt Sverige](#) s. 20 hämtad 19/6- 2018

¹²⁵ [Kristdemokraterna- För ett tryggt Sverige](#) s.39 hämtad 19/6- 2018

Moderaterna

Moderaterna har under en längre tid drivit på för ett svenskt Natomedlemskap och anser nu att världen är mer orolig än på länge och att det gör Natofrågan mer angelägen än någonsin.¹²⁶

“Ibland har Östersjön beskrivets som ”fredens hav”. Frågan är då hur just freden bäst säkras? Inte är det genom en osäkerhetslinje! Tvärtom krävs tydlighet både i fråga om Nato-medlemskap som fortsatta satsningar på Sveriges försvar.”

– Hans Wallmark om Nato¹²⁷

Partiet vill se en svensk färdplan för Natomedlemskap och vill utöka dialogen med Finland för att möjliggöra att bägge länder ansluter sig samtidigt till alliansen.¹²⁸

Feministiskt initiativ

Feministiskt initiativ vill inte att Sverige ska ha några nära samarbeten med Nato och de vill riva upp värdlandsstödsavtalet.¹²⁹ Partiet menar att närmanden till Nato ökar spänningarna mellan Sverige och Ryssland och minskar säkerheten i vårt närområde. Feministiskt initiativ är oroat över det spända läget mellan Turkiet och Ryssland och poängterar att ett medlemskap i Nato skulle riskera att Sverige tvingas in i ett krig på Turkiets sida.¹³⁰

¹²⁶ [Moderaternas Budgetmotion 2018 s. 94](#) hämtad 19/6- 2018

¹²⁷ [Freden i Östersjön säkras med tydlighet \(Expressen\)](#)- 19/6- 2018

¹²⁸ [Moderaternas Budgetmotion 2018 s. 96](#) hämtad 19/6- 2018

¹²⁹ [Feministiskt initiativs valplattform](#) s. 5 hämtad 19/6- 2018

¹³⁰ [Avtal med Nato ökar hotbilden mot Sverige \(ETC\)](#)- hämtad 17/6-2018

Internationella militära insatser

På vilket sätt deltar Sverige i internationella militära insatser?

Sverige bidrog under 2016 med personal till 40 civila och militära krishanterings- och fredsfrämjande insatser under ledning av EU, FN, OSSE och Nato. Totalt var 540 svenskar utsända, 221 i civila- och 332 i militära insatser. Insatsen i Mali är den med störst andel svensk personal på plats och den genomförs under FN-flagg.¹³¹ Internationella militära insatser finansieras dels av försvarsdepartementet och dels av utrikesdepartementet. 2017 utnyttjade försvarsmakten 1 miljard ur Försvarsbudgeten och 56 miljoner ur Internationell Samverkan-budgeten för de internationella insatserna.¹³²

Svenska Freds uppfattning

Att med gå in med militära styrkor i ett konfliktområde för att framtvinga fred är ett svårt, komplicerat och kostsamt projekt. Inom FN:s folkrättsliga princip "Skyldigheten att skydda" vill Svenska Freds särskilt lyfta fram skyldigheten att förebygga väpnade konflikter. I de fall det internationella samfundet behöver ingripa militärt för att stoppa ett folkmord eller etnisk rensning, krigsbrott eller brott mot mänskligheten måste detta ske under ledning av och med ett FN-mandat utifrån lärdomar från tidigare erfarenheter.

Svenska Freds och Svenska Afghanistankommittén var några av de aktörer som krävde en oberoende utredning av den svenska insatserna i Afghanistan 2002–2014, något som senare genomfördes. Regeringens utredning konstaterade att måluppfyllelsen för insatsen var mycket otillräcklig. Målen om stabilitet och säkerhet uppnåddes inte.¹³³ Militära insatser med inslag av humanitärt bistånd bidrar till att sudda ut gränserna mellan militära styrkor och civila hjälporganisationer och skapar en hotbild mot civila insatser på plats.¹³⁴ Slutsatserna från insatsen i Afghanistan måste få konsekvenser för fortsatta internationella militära insatser. Den analys som Svenska Afganistankommittén gjorde efter insatsen föreslår tre förbättringsområden:

1. att militära åtaganden regelbundet utvärderas och återrapporteras på utifrån tydligt uppsatta målsättningar
2. sammanblandning mellan civila och militära insatser undviks, samt
3. militära målsättningar inte tillåts bli överordnade utvecklingspolitiska mål, prioriteringar och strategier.¹³⁵

Svenska Freds delar denna analys.

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna vill minska omfattningen av Sveriges internationella militära insatser till förmån för satsningar på territorialförsvaret och totalförsvaret. Socialdemokraterna anser att det viktigaste för huruvida Sverige ska bidra i internationella insatser är behovet i varje situation, inte under vilken flagg insatsen görs eller på vems initiativ. Alexandra Völker, socialdemokrat i

¹³¹ [PROP 2017/18:1 utgiftsområde 5](#), s. 18–20 hämtad 19/6– 2018

¹³² [Försvarsmaktens årsredovisning 2017](#) s. 6 hämtad 19/6– 2018

¹³³ [Summary of the Report of the Inquiry on Sweden's Engagement in Afghanistan 2002–2014](#), s– 11 hämtad 19/6– 2018

¹³⁴ [Om de svenska och internationella insatserna i Afghanistan 2001–2014, ett SAK-perspektiv \(SAK\)](#) hämtad 19/6– 2018

¹³⁵ [8 krav på de militära insatserna i Afghanistan \(SAK\)](#) hämtad 19/6– 2018

försvarsutskottet, beskriver Nato-ledda insatser som effektiva med tydligare beslutsstrukturer än FN:s.

Sveriges insats i Mali lyfts som ett positivt exempel, men på frågan om vad som har uppnåtts svarar Alexandra Völker att det är svårt att säga för att det är så komplicerat. Hon menar ändå att Sveriges närvaro i Mali har bidragit till att Timbuktu inte tagits över av terrorister och hon är övertygad om att situationen i Mali skulle vara ännu sämre om FN inte hade en insats i landet. Socialdemokraterna ser att Sverige har ett ansvar att bidra militärt för att skydda civilbefolkningen i andra länder enligt "Skyldighet att skydda". Alexandra Völker motiverar också internationella insatser med att det är bra träning och motivation för svenska soldater. Socialdemokraterna tycker att det är bra att militären även gör visst humanitärt arbete, som att bygga brunnar, eftersom olika situationer kräver olika insatser. Alexandra Völker påpekar dock att den typen av insatser alltid måste göras med ett genderperspektiv och utifrån rådande kontext.¹³⁶

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet ser ett behov av internationella insatser för att skydda civilbefolkningen enligt principen "Skyldighet att Skydda" men vill då att de alltid ska samordnas av FN.¹³⁷ Partiet menar att Sveriges bidrag till FN-ledda militära insatser stärker FN:s mandat. För Vänsterpartiet är det viktigt att Sverige inte deltar i Nato-ledda insatser då de ser att det kan leda till att FN försvagas av att andra aktörer, som Nato, agerar världspolis. Lotta Johnsson Fornarve, försvarspolitisk talesperson för Vänsterpartiet, lyfter insatserna i Mali och Irak som positiva medan hon anser att insatsen i Afghanistan inte varit lyckad. Beslut om Sveriges militära deltagande måste fattas från fall till fall. Vänsterpartiet vill att Sverige drar sig ur Afghanistaninsatsen – dels för att operationen leds av Nato och dels för att Vänsterpartiet anser att det finns ett större behov av civila insatser i Afghanistan. Vänsterpartiet vill också se en tydlig uppdelning mellan civila och militära insatser.¹³⁸

Miljöpartiet

Miljöpartiet vill att Sverige ska ta internationellt militärt ansvar och anser att Sverige bör prioritera FN-ledda insatser och främst bistå med expertkompetens inom olika områden. Detta både för att stärka FN och för att öka säkerheten i konfliktområden. Miljöpartiet ser trots detta stora utmaningar med militära insatser. Anders Schröder, försvarspolitisk talesperson för Miljöpartiet, betonar vikten av att ha tydliga strategier för att motverka risken för korruption och säkerställa att lokalbefolkningen inte utnyttjas.¹³⁹

"Miljöpartiet har varit mycket positiva till det fokus som har varit på internationella insatser under oo-talet och jag tycker att det är sympatiskt att kunna vara ute i världen och hjälpa till med fredsbevarande resurser. Jag är i grunden positiv till att Sverige ska fortsätta ta den typen av internationellt ansvar."

– Anders Schröder om internationella militära insatser¹⁴⁰

Miljöpartiet menar att bedömningen av Sveriges bidrag måste göras från fall till fall. Partiet menar att svårigheterna med att utvärdera resultaten av militära insatser är problematiska.¹⁴¹

¹³⁶ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018

¹³⁷ Intervju Lotta Johnsson Fornarve 19/4- 2018

¹³⁸ Intervju Lotta Johnsson Fornarve 19/4- 2018

¹³⁹ [Miljöpartiets partiprogram- "Världen"](#) hämtad 13/5-2018; Intervju Anders Schröder 9/4- 2018

¹⁴⁰ Intervju Anders Schröder 9/4- 2018

¹⁴¹ Intervju Anders Schröder 9/4- 2018

"Det är hopplöst att försöka utvärdera det svenska bidraget eftersom vi är en så liten del i en stor helhet. Det är ett faktum att Afghanistan inte har blivit bättre – men hade det blivit bättre om ingen var där? Det är svårt att veta. Sannolikt hade talibanerna kontrollerat landet – hade det varit bättre?"

- Anders Schröder om insatsen i Afghanistan¹⁴²

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna i grunden är positiva till militära insatser som sker under FN-mandat. Tills att Sverige har byggt upp sitt försvar på hemmaplan vill partiet endast se ett mer restriktivt deltagande.¹⁴³ Sverigedemokraterna vill inte att Sverige ska delta i insatser med EU-trupp då de är helt emot en militarisering av EU.¹⁴⁴

"När vårt invasionsförsvar är återuppsatt, är vi inte främmande för att pröva den gamla målsättningen om att ha två bataljoner ute i utlandstjänst kontinuerligt."

- Björn Söder om internationella militära insatser

Liberalerna

För Liberalerna är sambandet mellan global och nationell säkerhet uppenbart och därför anser de att Sverige har ett ansvar att bidra till internationella militära insatser. De anser också att det gör världen säkrare. Trots att Liberalerna ser ett stort behov av att öka fokus på totalförsvaret i Sverige hoppas att Sverige ska kunna fortsätta delta i militära insatser utomlands. Insatserna kan ske under ledning av Nato, FN eller EU. Allan Widman, Liberalernas försvarspolitiska talesperson, ser inte den svenska insatsen i Afghanistan som misslyckad trots regeringens rapport som visade på bristande måluppfyllelse. Han menar snarare att det var målen för det svenska bidraget som var barnsliga, naiva och allt för ambitiösa. Allan Widman menar också att de stora framsteg som faktiskt dokumenterats i Afghanistan, när det kommer till tillgång till sjukvård och andel flickor i skolan, är ett resultat av den militära internationella närvaron. Trots detta är Allan Widman skeptisk till svensk närvaro i Afghanistan framöver eftersom han anser att Sverige inte satsar tillräckliga resurser. Liberalerna är av åsikten att de insatser som görs ska göras ordentligt eller inte alls. De internationella insatserna i Bosnien och Kosovo ser Allan Widman som framgångsrika mycket tack vare att de politiska förutsättningarna fanns på plats vid båda dessa interventioner. Allan Widman beskriver militära insatser som konstgjord andning i väntan på politiska lösningar. Beslut om insatser, pågående såväl som nya, måste fattas löpande utifrån förutsättningarna och behoven i varje enskilt fall.¹⁴⁵

Centerpartiet

Centerpartiet menar att Sverige ska delta i internationella insatser och att den svenska militären har mycket att bidra med både till insatser ledda av Nato, EU och av FN. Dock poängterar Daniel Bäckström, försvarspolitisk talesperson för Centerpartiet, i vår intervju att eftertänksamhet såväl som FN-mandat är mycket viktigt för lyckade operationer och att varje fråga måste prövas från fall till fall. Han menar vidare att det nationella försvaret behöver betydligt mer resurser och då måste internationella insatser prioriteras ned.¹⁴⁶

¹⁴² Intervju Anders Schröder 9/4- 2018

¹⁴³ [Sverigedemokraternas hemsida](#) - hämtad 28/6- 2018

¹⁴⁴ Mejl Björn Söder 17/5- 2018

¹⁴⁵ Intervju Allan Widman 11/4- 2018

¹⁴⁶ Intervju Daniel Bäckström 18/4- 2018

”Så länge Sverige kan spela en roll för att föra landet i rätt riktning bör vi vara beredda att på ett eller annat sätt bidra. Sedan kan insatsen förändras över tid. Och i det långa perspektivet så är det självklart önskvärt att Sveriges närvaro ska kunna avvecklas, att stödet inte längre behövs.”¹⁴⁷

- Stina Wernersson om Sveriges närvaro i Afghanistan

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna vill även fortsatt se internationella militära insatser i samarbete med såväl EU, Nato som med FN. Kristdemokraterna lyfter utbildningsinsatserna i Irak som ett lyckat svenskt bidrag.¹⁴⁸ Partiet menar att trots att målen för Afghanistaninsatsen inte uppfylls så behöver Afghanistan omvärldens hjälp med att återuppbygga landets infrastruktur, vård och utbildning. Kristdemokraterna konstaterar att biståndet bidragit till en positiv utveckling inom utbildning och sjukvård men motiverar inte hur det hänger ihop med Sveriges militära närvaro.¹⁴⁹

”Sveriges deltagande i utbildnings- och rådgivningsinsatsen RSM i Afghanistan syftar till att åstadkomma långsiktig stabilitet. Insatsen bör kontinuerligt prövas och i likhet med det tillkännagivande riksdagen gett regeringen rörande insatsen i Mali bör även Sveriges deltagande i RSM få uppföljningsbara mål. Detta för att tillse att insatsen fyller sitt syfte.”

- Mikael Oscarsson om Sveriges deltagande i militära insatser

Moderaterna

Moderaterna vill se fortsatta satsningar på svensk militär närvaro internationellt, i första hand genom Nato-, i andra hand genom EU- och i tredje hand genom FN-ledda insatser.¹⁵⁰ Moderaterna anser att väpnade trupper bidrar till ökad säkerhet och stabilitet men att behovet av att öka det nationella försvaret måste prioriteras. Moderaterna efterlyser konkreta nationella mål för insatser för att möjliggöra utvärdering och måluppfyllelse.¹⁵¹ Trots att inget av de uppsatta målen för Afghanistaninsatsen uppnåddes ser Moderaterna att Sveriges närvaro i Afghanistan har bidragit till att göra skillnad. Moderaterna anser att målen för insatsen var av för övergripande karaktär vilket gör dem svåra att mäta, och ser ett behov av att förbättra koordineringen mellan civila och militära insatser. Moderaterna anser att Sverige ska ha fortsatt militär närvaro i Afghanistan med fokus på att utbilda den afghanska militären.¹⁵²

”Det har skett vissa framsteg avseende till exempel kvinnors rättigheter, utvecklandet av demokratiska institutioner och social utveckling.”

- Hans Wallmark om Sveriges insats i Afghanistan

”De internationella insatser vi gör måste också vägas mot de behov som finns nationellt, särskilt nu när det svenska försvaret måste stärkas.”

- Hans Wallmark- om internationella militära insatser

Feministiskt initiativ

Feministiskt initiativ vill inte se militära interventioner av EU, Nato eller andra koalitioner då militär och ekonomisk styrka inte automatiskt innebär att aktörerna har kunskap eller möjlighet

¹⁴⁷ Mejl Stina Wernersson 15/6- 2018

¹⁴⁸ [Kristdemokraterna Motion 2017/18:3829](#) s. 8 hämtad 19/6- 2018

¹⁴⁹ Mejl Mikael Oscarsson 22/5- 2018

¹⁵⁰ Mejl Hans Wallmark 17/5- 2018

¹⁵¹ [Moderaterna Motion 2017/18:3566 ”Säkerhetspolitik för Sverige”](#) hämtad 19/6- 2018

¹⁵² Mejl Hans Wallmark, Moderaterna, 17/5- 2018

att bidra till hållbar fred.¹⁵³ FN-ledda internationella insatser ska främst vara av humanitär karaktär och förebyggande. Partiet menar ändå att militära inslag kan vara nödvändiga när civilbefolkningen hotas. Samtidigt betonar de vikten av att varje intervention som leds av FN grundar sig i långsiktighet och bygger på genusanalyser. Sveriges bidrag ska främst vara civilt och bara i nödfall militärt.¹⁵⁴ Alla utsända från Sverige ska ha utbildning inom genus.¹⁵⁵

“Insatser kommer för sent, när konflikten eskalerat och blivit väpnad, därför finns inga positiva exempel. Den humanitära insatsen som genomfördes när internationella samfundet bekämpade ebolan var otroligt positivt, men vi kan inte se liknande resultat från militära interventioner genomförda av varken FN eller någon annan aktör.”

- Alejandra Gomez Lozano om internationella insatser¹⁵⁶

¹⁵³ [Feministiskt initiativs hemsida; Feministiskt initiativs skuggbudget 2018 s. 132](#)

¹⁵⁴ Intervju Alejandra Gomez Lozano 20/6 2018

¹⁵⁵ [Feministiskt initiativs skuggbudget 2018 s. 132](#)

¹⁵⁶ Intervju Alejandra Gomez Lozano 20/6 2018

EU:s gemensamma försvarspolitik

Hur bidrar Sverige till EU:s gemensamma försvarspolitik?

Försvarssamarbetet inom EU har fått ökad prioritet de senaste åren. Hösten 2017 upprättades det permanenta strukturella försvarssamarbetet Permanent Structured Cooperation (PESCO). Inom ramen för PESCO tar länderna fram nationella handlingsplaner och förbinder sig till att successivt öka sina investeringar i det nationella försvaret. Medlemsländer kan även delta i och driva olika projekt inom PESCO som då finansieras ur medlemsstaternas försvarsbudgetar. Sverige har sagt att man ska delta i tre PESCO-projekt.¹⁵⁷ EU har även beslutat om en försvarsfond – European Defence Fund (EDF). Vapenföretag inom EU kan gå samman och söka pengar ur EDF för att utveckla och tillverka ny vapentechnologi. Syftet är att effektivisera och stärka krigsmaterielindustrin inom EU. Fonden kommer att finansieras av EU:s budget samt av bidrag från medlemsstater. På så sätt vill EU stärka europeiska företags roll i utveckling och kompetens på den globala marknaden samt skapa tillväxt och jobb i Europa. Projektpengar får även användas för att utveckla autonoma vapensystem och så kallade mördarrobotar.¹⁵⁸

Svenska Freds uppfattning

EU är i grunden ett fredsprojekt. Handel och ömsesidigt beroende skulle skapa relationer mellan medlemsländerna och bygga hållbar fred i Europa. Beslutet om EDF innebär ett paradigmskifte inom EU. Det har även tidigare funnits samarbeten mellan vapenindustrin i olika EU-länder men hittills har pengar ur EU:s budget aldrig använts i militärt syfte. Beslutet om att Sverige skulle delta i PESCO fattades snabbt, omröstningen skedde efter endast 24 timmars motionstid utan offentlig debatt.

Parallellt med de militära satsningarna har EU stora utmaningar med sina grundläggande värderingar. En inhuman asylpolitik utvecklas inom unionen, gränsbevakningen av EU:s yttre gränser ökar. Flera medlemsstater har under de senaste åren gjort inskränkningar på flera av rättsstatens principer och kränkt mänskliga rättigheter. Flera främlingsfientliga, rasistiska och antisemitiska partier har vuxit fram i flera EU-länder. Samtidigt lämnar Storbritannien unionen och EU:s budget är pressad. Att i ett sådant läge välja att prioritera investeringar i den europeiska vapenindustrin är inte bara omoraliskt utan tanklöst och farligt. 80 procent av alla vapen som tillverkas inom EU exporteras ut ur unionen och de största mottagarländerna är Saudiarabien, Förenade Arabemiraten, USA, Indien och Qatar.¹⁵⁹ Fler vapen ökar inte säkerheten varken för EU eller globalt.

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna välkomnar det utökade försvarssamarbetet PESCO. Alexandra Völker, socialdemokrat i försvarsutskottet, anser att processen som ledde fram till PESCO var väl förankrad. Socialdemokraterna ser inte att PESCO innebär en stor förändring av EU utan ser det som ett positivt steg för möjlighet till utökade relationer. Alexandra Völker beskriver PESCO som ett svar på rysk upprustning och en gemensam signal från EU-länderna vilken partiet hoppas skapar en tröskeffekt.¹⁶⁰ Socialdemokraterna tror att EDF kommer att göra materielprojekt mer kostnadseffektiva, men menar samtidigt att det är orealistiskt att något land skulle ge upp delar av sin egen industri för en gemensam europeisk industri. Jytte Guteland, EU-parlamentariker för

¹⁵⁷ [Sverige deltar i tre militärprojekt \(Europaportalen\)](#)

¹⁵⁸ ['Killer robot' projects eligible for EU defence fund \(EUobserver\)](#)

¹⁵⁹ [Arms industry lobbying in Brussels \(CoorporateEurope\)](#)

¹⁶⁰ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018

Socialdemokraterna, uttrycker oro för att företag i större medlemsländer kommer att gynnas medan mindre företag i Sverige inte kommer att få ta del av pengarna i fonden.

”Intressant idé med EDF, det måste gynna hela EU, inte bara en liten skara ivriga länder. Syftet är att samordna och effektivisera och då måste vi garantera att det verkligen uppfylls.”

– Jytte Guteland om EFD¹⁶¹

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet anser att försvarssamarbetet PESCO är en ytterligare militarisering av unionen som bidrar till en destruktiv upprustningsspiral.¹⁶² Vänsterpartiet menar att förändringarna har genomförts utan folklig debatt och att de därmed saknar demokratisk förankring.¹⁶³ Lotta Johnsson Fornarve, Vänsterpartiets försvarspolitiska talesperson, är kritisk till den snabba processen som föranledde PESCO. Partierna hade bara ett dygn på sig att reagera på propositionen när den kom och Fornarve ser det som ett strategiskt knep från regeringen för att slippa debatt.¹⁶⁴ Vänsterpartiet menar att pengarna som kommer att investeras i EDF enbart kommer att gynna vapentillverkare och att Sverige riskerar att tappa kontrollen över den egna industrin och produktionen.¹⁶⁵ Partiet anser att ett militärt EU inte har möjlighet att arbeta för fred och nedrustning och att det riskerar att öka spänningarna och hota säkerheten både inom och utanför EUs gränser.¹⁶⁶

Miljöpartiet

Miljöpartiet ser PESCO som ett ”logiskt steg att ta på mellanstatlig grund”.¹⁶⁷ De hoppas att PESCO ska leda till minskade militära kostnader för Sverige.¹⁶⁸

Bodil Valero, EU-parlamentariker för Miljöpartiet, har varit en av de starkast kritiska rösterna mot EDF. Miljöpartiet är inte kritiskt mot en försvarsfond i sig då det tror att samarbete över nationsgränser kan effektivisera och minska vapenproduktionen inom EU. Partiet hoppas i förlängningen att samarbete ska minska produktionen av vapen och därmed behovet av vapenexport. Problemet med försvarsfonden är att resurser ska tas ur EU:s budget.¹⁶⁹ Miljöpartiet ser att satsningarna på försvarsindustrin då kommer att ske på bekostnad av andra satsningar. Partiet anser att vapenindustrin inte bör prioriteras när EU:s budget redan är pressad i och med Brexit. Miljöpartiet har också arbetat för att fonden inte ska kunna finansiera utveckling av autonoma vapensystem.¹⁷⁰

¹⁶¹ [Forum 19 juni \(SVT\)](#) -hämtad 25/5- 2018

¹⁶² [V: "En militärt alliansfri nation bygger fred" Altinget](#) hämtad 19/6- 2018

¹⁶³ [Vänsterpartiet Motion 2017/18:554 "För militär alliansfrihet"](#) hämtad 19/6- 2018

¹⁶⁴ Intervju Lotta Johnsson Fornarve 19/4 2018

¹⁶⁵ Intervju Lotta Johnsson Fornarve 19/4 2018

¹⁶⁶ [Vänsterpartiet i EU-parlamentet; Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2017/18:UFöU3 s.13-15](#)

¹⁶⁷ [Debatt om PESCO](#) 6/12- 2017 hämtad 28/6- 2018

¹⁶⁸ [Debatt om PESCO](#) 6/12- 2017 hämtad 28/6- 2018

¹⁶⁹ Intervju Anders Schröder 9/4- 2018

¹⁷⁰ [Bodil Valero - Shadow Rapporteur on Defence Industrial Development Programme \(YouTube\): MP: Sverige bör verka för förbud mot "killer robots" \(SvD\)](#) hämtad 28/6- 2018

”EU har mycket pengar att spara på att jobba mer tillsammans och mer effektivt men EDF kommer inte att lösa det problemet. Det kommer snarare att innebära att mer resurser som borde gå till att effektivisera Europas försvar pumpas in i vapenindustrin.”

– Bodil Valero om EDF¹⁷¹

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna är kritiska till PESCO då de anser att det påverkar staternas suveränitet på ett negativt sätt och att det riskerar att innebära en duplicering av Nato samt en militarisering av unionen. Sverigedemokraterna är också oroade att den svenska industrin kommer att missgynnas av EDF och av mer europeisk samordning och samarbete.¹⁷²

Liberalerna

Liberalerna tycker att det är positivt att EU:s stater samverkar och arbetar tillsammans för att stärka det gemensamma försvaret både genom PESCO och EDF. Samtidigt ser Liberalerna att det finns en risk att PESCO kommer att dubblera Nato. Liberalerna menar att den starka nationella protektionismen som präglar vapenindustrin gör det osannolikt att EDF kommer att kunna leda till prioritering av en gemensam europeisk industri. Liberalerna anser ändå att militärt och industriellt samarbete är bra prioriteringar för EU och tror att mer samarbete kring försvarsfrågor kommer att öka säkerheten för EU:s medborgare.¹⁷³

Centerpartiet

Centerpartiet välkomnar utvecklingen som sker på försvarsområdet inom EU. Daniel Bäckström, Centerpartiets försvarspolitiska talesperson, anser att PESCO och Nato tydligt kompletterar varandra. Nato ansvarar för det militära försvaret av den europeiska kontinenten medan EU kan bidra till att utveckla de nationella försvarsmakterna, inte minst genom forskning och stöd i utvecklingen av militära förmågor. Centerpartiet välkomnar därför även EDF då det anser att gemensam utveckling av krigsmateriel i stor skala kan pressa kostnader. På så sätt ökar de nationella försvarsmakternas såväl som EU:s samlade förmåga till försvar men också EU:s möjligheter att genomföra insatser utanför unionen.¹⁷⁴ Centerpartiet vill att EU tar större ansvar för internationell fred och säkerhet, inte minst i närområdet, både civilt och militärt. Därför är det viktigt att EU också har en militär snabbinsatsförmåga, där de stridsgrupper som redan finns kan finansieras och användas i praktiken.¹⁷⁵

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna välkomnar PESCO och EDF som de ser som ett stärkande komplement till Nato. Kristdemokraterna menar att EU måste ta större ansvar för regionens säkerhet och att det görs bäst genom ökad militär samverkan och samarbeten kring materialutveckling och forskning.¹⁷⁶ Kristdemokraterna hoppas att EDF leder till effektivisering av industrin och ser fonden som en möjlig väg mot en europeisk utveckling och tillverkning snarare än en nationell.

¹⁷¹ [Forum 19 juni \(SVT\)](#) - hämtad 25/5- 2018

¹⁷² [Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2017/18:UFöU3](#) s.12

¹⁷³ Intervju Allan Widman 11/4 -2018

¹⁷⁴ Intervju Daniel Bäckström 18/4- 2018

¹⁷⁵ [Centerpartiets budgetmotion för 2018, s.106](#)

¹⁷⁶ [Kristdemokraterna - För ett tryggt Sverige](#) s. 23-26

Moderaterna

Moderaterna vill se ökade internationella försvarssamarbeten.¹⁷⁷ Gunnar Hökmark, EU-parlamentariker för Moderaterna, menar att arbetet inom EU ska fokusera på försvarsfrågor framför satsningar på kultur och jordbruk.¹⁷⁸

”Vi måste göra mer tillsammans, det pågår faktiskt ett krig i Europa, i Ukraina. Och ett annat krig, informationskrigföring och cyberwar. Vi behöver mer militär närvaro för att skapa stabilitet”

– Gunnar Hökmark om PESCO och EDF¹⁷⁹

Samtidigt som Moderaterna är positiva till ökat militärt samarbete i unionen så är de oroliga för att de industriella satsningarna inom ramen för EDF inte kommer att gynna svensk krigsmaterielindustri. Ökat samarbete i praktiken kan innebära att tysk och fransk industri tar över på mindre länders bekostnad. Gunnar Hökmark ser stora utmaningar med att samarbeta kring försvarsfrågor då det dels handlar om staters territoriella säkerhet och dels om stora industriella näringspolitiska intressen. EU bör definiera vilka material som kan och bör utvecklas tillsammans först och besluta om pengar sedan, snarare än att skapa en fond och sedan leta projekt, menar Hökmark.¹⁸⁰

Feministiskt initiativ

Feministiskt initiativ är för internationella samarbeten, inte minst samarbetet inom EU, men partiet är emot alla former av militära samarbeten. Partiet vill att EU ska göra diplomatiska och sociala investeringar och de är därför kritiska till försvarsfonden EDF. Partiet vill att Sverige ska verka för att bredda säkerhets- och fredsbegreppen för att innefatta mänsklig säkerhet.¹⁸¹

¹⁷⁷ [Moderaternas Budgetmotion 2018 s. 96](#)

¹⁷⁸ [Gunnar Hökmark: Missad möjlighet till en större budgetreform för EU \(SvD\)](#) - hämtad 19/6 2018

¹⁷⁹ [Forum 19 juni \(SVT\)](#) - hämtad 25/5 - 2018

¹⁸⁰ [Forum 19 juni \(SVT\)](#) - hämtad 25/5 - 2018

¹⁸¹ Intervju Alejandra Gomez Lozano 20/6 2018

Vapenexport

Hur fungerar svensk vapenexport?

För att tillverka och sälja vapen måste svenska företag ansöka om tillstånd från myndigheten Inspektionen för strategiska produkter (ISP). Export får bara beviljas om det är försvars- och säkerhetspolitiskt önskvärt och om det inte motverkar Sveriges utrikespolitiska intressen. Känsliga ärenden ska lämnas över till det parlamentariska Exportkontrollrådet (EKR). I rådet finns en representant från varje riksdagsparti, och samtliga har tystnadsplikt. Om EKR inte heller kan fatta beslut lämnas ärendet över till regeringen. En nytt regelverk för svensk vapenexport gäller från och med april 2018 och innehåller ett nytt hinder för export till diktaturer. Alla partier kommer att få ha två representanter i EKR för att öka insynen.

Svenska Freds uppfattning

Demokrati och mänskliga rättigheter är ledord i svensk utrikespolitik. Men trots det beväpnar Sverige en rad icke-demokratiska länder som allvarligt kränker mänskliga rättigheter. Sedan år 2000 har svenska myndigheter godkänt export av krigsmateriel till 15 diktaturer – inklusive Saudiarabien, Algeriet, Brunei, Pakistan och Förenade Arabemiraten. Under de senaste fem åren har Sverige exporterat för i snitt drygt 2 miljarder kronor till icke-demokratier per år.¹⁸² Den svenska vapenexporten till diktaturer och andra länder med stora demokratiska brister bidrar till att upprätthålla förtryck, motverka demokratisk utveckling och legitimera regimer som kränker mänskliga rättigheter. Vapenexporten till icke-demokratier bidrar till fattigdom och förtryck. Under 2017 exporterade Sverige vapen till ett värde av 11,2 miljarder. Mer siffror och statistik för vapenexporten hittar du [här](#).

För att det nya regelverket ska få effekt i praktiken krävs det att politikerna tar ansvar för att det blir en strikt tolkning av texten. Tidigare regelverk har innehållit liknande skrivningar om att export ej bör beviljas till länder som kränker mänskliga rättigheter och till länder som befinner sig i, eller riskerar att hamna i, krig. Trots detta har den svenska exporten fortsatt.

Socialdemokraterna

Vapenexporten splittrar det socialdemokratiska partiet. På kongressen 2013 antogs en skrivning om vapenexporten som uttryckte önskan om att avsluta export både till länder som grovt kränker mänskliga rättigheter och till diktaturer. På kongressen 2017 antogs en mildare formulering som bara innehåller en önskan om ett demokratikriterium.¹⁸³ Peter Hultqvist menar att vapenexporten är nödvändig för Sveriges militära alliansfrihet.¹⁸⁴ Socialdemokraterna har under lång tid stått nära industrin. Göran Persson jobbade hårt med att sälja Jas Gripen under sin tid som statsminister och Stefan Löfven var inblandad i försäljningen av Jas Gripen till Sydafrika, då för IF Metall och nu till Brasilien som statsminister.¹⁸⁵

Alexandra Völker, socialdemokrat i försvarsutskottet, menar att vapenexporten ger svenska företag möjlighet att ta fram avancerade produkter och det gynnar även den svenska försvarsförmågan. Socialdemokraterna är positiva till det nya regelverket för vapenexport med demokratikriteriet och med suppleanter till Exportkontrollrådet. Socialdemokraterna anser inte att det är ett problem att Sverige godkänner vapenexport till utvecklingsländer. Varje land har rätt till ett militärt försvar och bestämmer självt över hur statsbudgeten investeras. Alexandra Völker

¹⁸² [Vapenexport till Diktaturer – Faktablad \(Svenska Freds\)](#)

¹⁸³ [Splittring på S-kongress om vapenexport \(SVT\)](#) hämtad 19/6- 2018

¹⁸⁴ [Kongressbeslut: Ny skrivning om vapenexporten \(SvD\)](#) hämtad 19/6- 2018

¹⁸⁵ [Ex-kriminell Saab-konsult fakturerade Löfven \(SvD\)](#) hämtad 19/6- 2018

tror att bedömningarna av länders demokratiska status kommer att bli den största utmaningen med det nya regelverket.¹⁸⁶

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet vill att vapenexporten avvecklas helt och vill inledningsvis riva upp det nya regelverket och ersätta det med striktare skrivningar som gör det omöjligt att exportera vapen till länder i krig och konflikt, till länder som kränker mänskliga rättigheter och till diktaturer.¹⁸⁷

Vänsterpartiets försvarspolitiska talesperson, Lotta Johnsson Fornarve, tror inte att demokratikriteriet i det nya regelverket är tillräckligt skarpt formulerat för att få effekt i praktiken.¹⁸⁸ Utöver striktare formuleringar gällande demokratisk status och mänskliga rättigheter ville partiet ha med en analys av hur beviljande av export bidrar till utveckling i mottagarlandet samt ett genusanalys. Partiet ville även öka transparensen i tillståndsprövningen av Inspektionen för Strategiska Produkter (ISP) och att det nya regelverket ska utvärderas inom tre år.¹⁸⁹

Miljöpartiet

Miljöpartiet vill på sikt avveckla svensk vapenexport och partiet har drivit på för demokratikriteriet i det nya regelverket.¹⁹⁰ Anders Schröder, Miljöpartiets försvarspolitiska talesperson, beskriver demokratikriteriet som en historisk seger och ser det som en stor framgång som han tycker att Sverige ska vara stolta över.¹⁹¹

”Nu är det upp till politikerna att sätta praxis.”

– Anders Schröder om det nya regelverket¹⁹²

Partiet hade velat se striktare krav på respekt för mänskliga rättigheter och större transparens i Inspektionen för Strategiska Produkters (ISP) tillståndsprövning för att förstärka möjligheterna till demokratiskt ansvarsutkrävande.¹⁹³

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna vill ha en svensk vapenexport och tycker att det är bra med en ansvarsfull exportkontroll. Partiet anser att ändringarna i regelverket är omotiverade och påpekar att om inte Sverige säljer krigsmateriel så finns det ändå andra länder som gör det.¹⁹⁴ Sverigedemokraterna anser att utredningen och skärpningen av regelverket var omotiverat. Partiet befarar att det nya regelverket med ett demokratikriterium kan komma att skada industrin.¹⁹⁵ Sverigedemokraterna anser inte att ISP:s prövningar behöver bli mer transparenta.¹⁹⁶

Liberalerna

¹⁸⁶ Intervju Alexandra Völker 16/4- 2018

¹⁸⁷ [Vänsterpartiets valplattform 2018](#) s. 23 hämtad 19/6- 2018

¹⁸⁸ Intervju Lotta Johnsson Fornarve 19/4- 2018

¹⁸⁹ [Motion 2017/18:3920 Vänsterpartiet](#) hämtad 19/6- 2018

¹⁹⁰ [Miljöpartiets partiprogram- ”Världen”](#) hämtad 13/5-2018

¹⁹¹ Intervju Anders Schröder 9/4 2018

¹⁹² Intervju Anders Schröder 9/4 2018

¹⁹³ [Även MP önskar tuffare vapenexportregler \(Dagen\)](#) hämtad 19/6- 2018; [Motion 2017/18:3923 Miljöpartiet](#) hämtad 19/6- 2018

¹⁹⁴ [Motion 2017/18:3926 Sverigedemokraterna](#) hämtad 19/6- 2018

¹⁹⁵ [Skärpta regler för vapenexport \(Syd Svenska\)](#) hämtad 19/6- 2018

¹⁹⁶ Mejl Björn Söder 17/5- 2018

Liberalerna tycker att det är bra att Sverige exporterar vapen, men inte till diktaturer. Liberalerna vill ha mer transparens i rapporteringen från Inspektionen för Strategiska Produkter (ISP) kring mottagarland och typ av krigsmateriel.¹⁹⁷ Liberalerna kommer att arbeta för att de nya riktlinjerna implementeras på ett strikt sätt och att exporten till diktaturer stoppas. Allan Widman tror att lagen som den ser ut kommer att leda till ett stopp men anser att minskad sekretess är avgörande för att på lång sikt och konsekvent lyckas minska exporten till problematiska länder. Han hade önskat att de nya riktlinjerna varit tydligare på den punkten. Liberalerna menar däremot att Sverige inte bör avstå att exportera vapen till utvecklingsländer trots stora problem med fattigdom och bristande välfärd för folket. Varje land har rätt till ett militärt försvar och Sverige bör inte lägga sig i detta.¹⁹⁸

Centerpartiet

Centerpartiet är positivt till det nya demokratikriteriet. Partiet poängterar att svensk säkerhets- och försvarspolitik fortfarande väger tyngst vid prövningen av exportärenden och grava brister i demokratisk status är ett "hinder". Den svenska säkerheten kommer alltid i första hand.¹⁹⁹

Centerpartiet tycker att det är bra att exportens effekt på rättvis och hållbar utveckling i landet ska vägas in vid tillståndsprövning men betonar att alla självständiga nationer har rätt att försvara sitt territorium och sina medborgare.

Centerpartiet vill generellt se mer av transparens och öppenhet när det gäller krigsmaterielexport och partiet tycker att det nya regelverket med två personer i Exportkontrollrådet (EKR) är ett steg i rätt riktning. Partiet tycker också att det är viktigt att regelverket skapar långsiktiga förutsättningarna för svenskt försvarsindustri och för näringslivet.

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna välkomnar det nya regelverket för export av krigsmateriel men vill behålla svensk vapenexport i övrigt. Kristdemokraterna poängterar på sin hemsida att:

"Det är säkerhetspolitiska hänsyn – förutsatt att köparlandet är en demokrati som respekterar mänskliga rättigheter – och inte näringspolitiska särintressen, som skall utgöra grunden för vår krigsmaterielexport."

- Kristdemokraterna om vapenexport²⁰⁰

Kristdemokraterna önskar se ökad transparens i rapporteringen från Inspektionen för Strategiska Produkter (ISP) och de anser att ledamöterna i det parlamentariska Exportkontrollrådet (EKR) bör få berätta hur de röstat utan att lämna ut annan eventuell sekretessbelagd information.²⁰¹

Moderaterna

Moderaterna vill ha en svensk vapenexport och en exportkontroll som är förutsägbar och som skapar goda förutsättningar för industrin och för näringslivet att utveckla och exportera vapen. Partiet hänvisar till det långa förarbete som ledde fram till de nya regelverket med ett demokratikriterium och anser att det är en bra nivå. De vill inte se ytterligare förändringar eller

¹⁹⁷ [Liberalernas Hemsida "Vapenexport"](#) - hämtad 29/4- 2018

¹⁹⁸ Intervju Allan Widman 11/4 2018; [Två politiker får varsin minut om svensk vapenexport \(SVT\)](#) hämtad 19/6- 2018

¹⁹⁹ Mejl Stina Wernersson 15/6- 2018

²⁰⁰ [Kristdemokraternas hemsida](#) hämtad 25/6- 2018

²⁰¹ Mejl Mikael Oscarsson 22/ 5 - 2018

utökad transparens från Inspektionen för Strategiska Produkter (ISP).²⁰² Partiet ser en stark svensk vapenindustri som en förutsättning för en svensk försvarsförmåga.²⁰³

Feministiskt initiativ

Feministiskt initiativ vill att all svensk vapenindustri ska ställas om till civil produktion. Partiet vill att försvarsmakten ska ställas om till att arbeta förebyggande och de vill därför varken ha en vapenproduktion för det svenska försvaret eller för export.²⁰⁴ Partiet menar att mänskliga rättigheter kan försvaras med civila insatser och att människors grundläggande behov bara kan säkras genom satsningar på välfärd och demokrati.²⁰⁵

”I strävan efter en fredlig värld finns inte utrymme för utveckling eller försäljning av vapen.”
Feministiskt initiativs budgetmotion²⁰⁶

²⁰² Mejl Hans Wallmark 17/5- 2018

²⁰³ [Flera reaktioner på nya lagar kring svensk vapenexport \(SR\)](#) hämtad 19/6- 2018

²⁰⁴ [Feministiskt initiativs skuggbudget 2018 s. 131](#) - hämtad 19/6- 2018

²⁰⁵ Intervju Alejandra Gomez Lozano 20/6 2018

²⁰⁶ [Feministiskt initiativs skuggbudget 2018 s. 131](#) - hämtad 19/6- 2018

Autonoma vapensystem

Vad är autonoma vapensystem?

Just nu pågår intensiv forskning inom området för artificiell intelligens. Utvecklingen drivs inte minst av vapenindustrin i dess strävan att ta fram LAWS (Lethal Autonomous Weapon Systems) eller så kallade killer robots. Det är i princip maskiner som kan agera utan mänsklig inblandning. Defensiva autonoma vapensystem finns redan i dag men utvecklingen av offensiva system pågår i USA, Storbritannien, Ryssland, Israel, Sydkorea och Kina.²⁰⁷ 22 stater står bakom ett förslag om ett internationellt förbud mot autonoma dödliga vapen, Sverige är inte ett av de länderna.²⁰⁸ Förbudet skulle likna de förbud som redan finns gällande kemiska och biologiska vapen, minor och klustervapen och FN:s konvention mot kärnvapen.

Svenska Freds uppfattning

Svenska Freds har länge engagerat sig för att stoppa utvecklingen av LAWS tillsammans med civilsamhällesorganisationer från 80 länder under namnet "Campaign to Stop Killer Robots".²⁰⁹ Svenska Freds ser utvecklingen som oroande då beslut om liv och död kommer att lämnas över till en maskin. Tröskeln för att starta och bedriva krig sänks eftersom stater som har autonoma vapen exempelvis inte riskerar sina egna soldaters liv. Hotet mot civila ökar då robotar inte på samma sätt som människor kan läsa av vad som är ett hotfullt beteende eller inte. Ansvarsfrågan blir central och saknar svar: Är det det produktutvecklande vapenföretaget, den ägande staten, det tjänstgörande befälet eller själva maskinen som är ansvarig för felaktiga beslut som resulterar i krigsbrott eller kränkningar av mänskliga rättigheter? Det är inte bara fredsrörelsen som är oroad. Några politiker har lyft frågan och organisationen Future of Life har samlat flera hundra forskare från hela världen som larmar om konsekvenserna av en oreglerad utveckling av AI.²¹⁰

Svenska Freds hade velat se frågan högt upp på den politiska dagordningen men det saknas en klar hållning från regeringen. Det finns ingen på Utrikesdepartementets avdelning för nedrustning som arbetar med utvecklingen av AI.²¹¹

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna anser att det inte behövs något specifikt förbud mot autonoma vapensystem och menar att det är folkrättens ramar och regler som ska gälla. De menar att teknikutveckling inom det militära området är bra och hänvisar till tidigare exempel där system utvecklade i militära syften får nyttiga användningsområden i det civila.²¹²

"För oss socialdemokrater är det dock viktigt att man alltid håller sig inom folkrättens ramar och regler."

– Mattias Ottosson om LAWS²¹³

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet vill se en reglering av autonoma vapensystem. Vänsterpartiets förre försvarspolitiska talesperson Stig Henriksson har gjort försök att starta en debatt och han har kritiserat Margot Wallström för att vara passiv i frågan.²¹⁴ Han har även uttryckt kritik mot att

²⁰⁷ [Förbjud dödliga autonoma vapensystem \(Dagens Samhälle\)](#) hämtad 19/6- 2018

²⁰⁸ [Förbjud dödliga autonoma vapensystem \(Dagens Samhälle\)](#) hämtad 19/6- 2018

²⁰⁹ [Campaign to Stop Killer Robots](#) hämtad 19/6- 2018

²¹⁰ [Future of Life](#) hämtad 19/6- 2018

²¹¹ Möte på UD-NIS (23/3- 2018)

²¹² Mejl Mattias Ottosson 24/4- 2018

²¹³ Mejl Mattias Ottosson 24/4- 2018

²¹⁴ [Autonoma vapensystem- interpellation 2017/18: 20](#) - hämtad 19/6- 2018

Försvarsmakten, i samarbete med andra europeiska länder och företaget Saab, varit med och utvecklat drönaren Neuron.²¹⁵

Miljöpartiet

Miljöpartiet vill reglera och begränsa utvecklingen av autonoma vapensystem och hoppas att politikerna kan lagstifta innan vapnen utvecklats.²¹⁶ På miljöpartiets kongress 2018 beslutades att partiet ska verka för ett totalförbud mot användning av autonoma vapen.²¹⁷ Miljöpartiets riksdagsledamot Carl Schlyter lämnade i våras in en motion till riksdagen där han yrkade på att Sverige skulle utveckla nationella och internationella förbud för autonoma vapensystem och inleda ett arbete med att utvärdera riskerna med artificiell intelligens.²¹⁸ Bodil Valero och Max Andersson, som båda arbetar för Miljöpartiet i Europaparlamentet, har drivit frågan om reglering och kontroll på EU-nivå.²¹⁹

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna anser att det alltid är viktigt att vara försiktig vid införandet av nya vapen med stor potentiell förstörelsekraft. Partiet har inga konkreta förslag på hur Sverige kan verka för reglering av autonoma vapensystem.²²⁰

Liberalerna

Allan Widman, Liberalernas försvarspolitiska talesperson, säger att Liberalerna känner stark oro för utvecklingen av autonoma vapensystem och partiet vill se internationell styrning och konventioner på området.²²¹

Centerpartiet

Centerpartiet har inte tagit ställning i frågan om autonoma vapensystem. Partiet hänvisar till att alla vapen ska uppfylla folkrättsliga lagar och regler.²²²

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna ser det som en självklarhet att alla nya vapensystem som utvecklas eller kan utvecklas bör prövas mot folkrätten. Det gäller även autonoma vapensystem.

“Vi följer utvecklingen och agerar utefter behovet för att kontrollera vad som sker gällande autonoma vapensystem. En extra oro med dessa är naturligtvis dess sårbarhet för cyberattacker, något som vi följer extra noggrant.”

– Mikael Oscarsson om autonoma vapen²²³

Moderaterna

Moderaterna anser att Sverige bör verka för att det arbetas fram nya internationella regler för hur till exempel autonoma system och cybervapen kan användas. Moderaterna menar att Sveriges plats i FN:s säkerhetsråd erbjuder en bra plattform för att ta initiativ till sådana diskussioner.

²¹⁵ [Autonoma vapensystem- interpellation 2017/18: 20](#) - hämtad 19/6 - 2018

²¹⁶ Intervju med Anders Schröder 9/4 - 2018

²¹⁷ [Miljöpartiets Kongressprotokoll](#) 2018 hämtad 25/6 - 2018

²¹⁸ [Förbud autonoma dödliga vapensystem och reglera utvecklingen av Artificiell intelligens Motion 2017/18: 2655](#) hämtad 19/6 - 2018

²¹⁹ [MP: Sverige bör verka för förbud mot ”killer robots” SvD](#) hämtad 19/6 - 2018

²²⁰ Mejl Björn Söder 17/5 - 2018

²²¹ Intervju Allan Widman 11/4 2018

²²² Mejl Stina Wernersson 15/6 - 2018

²²³ Mejl Mikael Oscarsson, 22/5 2018

Moderaterna anser att det alltid bör vara en människa som fattar de avgörande besluten i krigföring, särskilt om beslutet riskerar att få allvarliga följder.²²⁴

Feministiskt initiativ

Feministiskt initiativ ser ingen skillnad på autonoma vapen och andra vapen och partiet är emot all vapenproduktion. Partiet vill att Sverige ska jobba för att stärka upp mänskligt säkerhetstänk istället. Feministiskt Initiativ vill att Sverige ska verka för ett internationellt förbud.²²⁵

Viktigaste säkerhetspolitiska frågan för nästa mandatperiod

Avslutningsvis har vi frågat samtliga partier vad de ser som den viktigaste säkerhetspolitiska frågan för nästa mandatperiod.

Socialdemokraterna

*"Fortsätta främja dialog, fortsätta satsa på kvinnor i vår säkerhets-, utrikes- och biståndspolitik samt att fortsätta stärka vår försvarsförmåga."*²²⁶

- Alexandra Völker

Vänsterpartiet

*"Vänsterpartiets viktigaste säkerhetspolitiska frågor för nästa mandatperiod är att riva upp värdlandsstödsavtalet med Nato och att stärka fokus på internationell samverkan inom OSSE och Arktiska Rådet samt stötta mellanfolklig dialog. Vänsterpartiet vill också att Sverige ratificerar FN:s kärnvapenförbud."*²²⁷

- Lotta Johansson Fornarve

Miljöpartiet

*"Se till att det nya regelverket för krigsmaterielexport implementeras på ett sätt som innebär ett stopp av vapenexport till diktaturer samt utveckla det civila försvaret."*²²⁸

- Anders Schröder

Sverigedemokraterna

*"Stärka den svenska Försvarsförmågan."*²²⁹

- Björn Söder

Liberalerna

*"Svenskt Natomedlemskap och att stärka Sveriges territoriella försvarsförmåga."*²³⁰

- Allan Widman

²²⁴ Mejl Hans Wallmark 17/5 2018

²²⁵ Intervju Alejandra Gomez Lozano 20/6 2018

²²⁶ Mejl Alexandra Völker 16/4- 2018,

²²⁷ Intervju Lotta Johansson Fornarve 19/4 2018

²²⁸ Intervju Anders Schröder 9/4 2018

²²⁹ Mejl Björn Söder 17/5 2018

²³⁰ Intervju Allan Widman 11/4 2018

Centerpartiet

*"Kortsiktigt behöver vi återskapa och bygga upp Sveriges territoriella försvarsförmågan och hitta en balanserad process mot ett Natomedlemskap. Långsiktigt ser vi migrationsströmmar, klimatfrågor, och resursbrist på grund av torka som stora viktiga utmaningar."*²³¹

- Daniel Bäckström

Kristdemokraterna

*"Kristdemokraterna vill att Sverige ska nå målet 2 procent av landets BNP i försvarsutgifter, så att det svenska försvaret når en tillräckligt avskräckande förmåga avseende angrepp från främmande makt. Tvåprocentsmålet är också viktigt att nå eftersom Kristdemokraterna förespråkar ett svenskt Natomedlemskap. Utöver detta är vi oroad över angrepp på IT-system och bristande svensk cybersäkerhet. Därför förordar vi att Sverige skapar en cybersäkerhetsmyndighet med ansvar för att reglera, styra, utvärdera och implementera all svensk cybersäkerhet istället för det fragmenterade system vi har i dag."*²³²

- Mikael Oscarsson

Moderaterna

*"Det säkerhetspolitiska läget både i vårt närområde och globalt är fortsatt osäkert. Det gör att Moderaternas främsta säkerhetspolitiska prioriteringar är att stärka Sveriges nationella försvar och att Sverige ska bli medlem i Nato. Vi kommer att arbeta för att försvarsanslaget ska upp till två procent av BNP för att stärka svensk försvarsförmåga. Ett svenskt Natomedlemskap är det enda försvarssamarbetet som på allvar stärker Sveriges säkerhet"*²³³

- Hans Wallmark

Feministiskt initiativ

*"Mänsklig säkerhet. Påbörja en omrustning från militärt invasionsförsvar i framtiden till ett civilt säkerhetshöjande arbete här och nu. Stoppa svensk vapenexport och underteckna och ratificera FN:s konvention mot kärnvapen."*²³⁴

- Luis Lineo

²³¹ Intervju Daniel Bäckström, 18/4 2018

²³² Mejl Mikael Oscarsson 22/5 2018

²³³ Mejl Hans Wallmark 17/5 2018

²³⁴ Mejl Luis Lineo 6/6 2018

Bilaga 1							
Försvaret och samhällets krisberedskap							
2018	Regeringen	C	L	KD	M	SD	FI
Förbandsverksamhet och beredskap	34 940 784	34 940 784	35 170 784	35 440 784	34 940 784	35 222 784	20 710 784
Försvarsmaktens insatser internationellt	1 147 159	1 147 159	1 147 159	1 147 159	1 147 159	159	1 147 159
Anskaffning av material och anläggningar	10 816 324	10 816 324	11 794 324	10 816 324	10 816 324	13 278 324	10 816 324
Forskning och teknikutveckling	641 905	641 905	590 905	641 905	641 905	721 905	641 905
Statens inspektion för försvarsunderättelseverksamhet	10 792	10 792	10 792	10 792	10 792	10 792	10 792
Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	169 036	169 036	215 036	169 036	169 036	209 036	169 036
Officersutbildning mm	218 329	218 329	217 329	218 329	218 329	278 329	258 329
Försvarets radioanstalt	1 106 408	1 106 408	1 103 408	1 106 408	1 106 408	1 156 408	1 106 408
Totalförsvarets Forskningsinstitut (FOI)	180 479	180 479	179 479	180 479	180 479	250 479	180 479
Nämnder mm	6 301	6 301	6 301	6 301	6 301	7 301	6 301
Internationella materialsamarbeten, industrifrågor	91 559	91 559	91 559	91 559	91 559	115 559	91 559
Försvarsunderätteledomstolen	9 246	9 246	9 246	9 246	9 246	9 246	9 246
Kustbevakningen	1 142 760	1 142 760	1 138 760	1 142 760	1 142 760	1 436 760	1 142 760
Förebyggande åtgärder för jordskred och andra natur	74 850	74 850	74 850	74 850	74 850	74 850	74 850
Räddningstjänst	21 080	21 080	21 080	21 080	21 080	21 080	21 080
Krisberedskap	1 286 310	1 286 310	1 286 310	1 286 310	1 286 310	1 286 310	1 286 310
Sos Alarm	305 171	305 171	305 171	305 171	305 171	305 171	305 171
MSB	1 169 221	1 169 221	1 163 221	1 169 221	1 169 221	1 169 221	1 169 221
Statens haverikommission	46 150	46 150	46 150	46 150	46 150	46 150	46 150
Strålsäkerhetsmyndigheten	393 078	390 078	392 078	393 078	393 078	393 078	393 078
Elsäkerhetsverket	58 578	58 578	58 578	58 578	58 578	58 578	58 578
(Nytt anslag KD) Psykologiskt försvar				40 000			
(Nytt anslag SD) Frivilligorganisationerna						200 000	
(Nytt anslag SD) Driftvärn						490 000	
(Nytt anslag SD) FMV förvaltning						72 000	
(Nytt anslag SD) Försvarsexportmyndigheten						20 000	
(Nytt anslag SD) Civilförsvar						635 000	
(Nytt anslag SD) Ekonomiskt försvar						216 000	
(Nytt anslag SD) Övrigt totalförsvar						133 000	
(Nytt anslag SD) Räddningstjänst						18 000	
Summa:	53 835 520	53 832 520	55 022 520	54 375 520	53 835 520	57 835 520	39 645 520
* alla siffror är i tusental kronor							

29 juni 2018